

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Čáry máry, slunce hřeje

MATEŘSKÁ ŠKOLA DUBÁ

Luční 28, 471 41 Dubá

Tel. 487 870 265

e-mail: reditel@msduba.cz

Platnost: od 1.9.2022
Aktualizace pod č.j. 82/2023

Zpracovala: Mgr. Zdena Šindelářová
ředitelka MŠ a kol.

Obsah:

1. Identifikační údaje o MŠ	4
2. Obecná charakteristika školy	4
3. Organizace vzdělávání	6
3.1. Vnitřní uspořádání tříd a jejich charakteristika.....	6
4. Charakteristika vzdělávacího programu	7
4.1. Zaměření školy (profilace, zaměření, přihlášení ke konkrétnímu programu	7
4.1.1. Rozvoj tělesné zdatnosti a vytrvalosti	8
4.1.2. Základy ekologické výchovy, podporování ekologického smýšlení	9
4.1.3. Estetická výchova.....	9
4.1.4. Vzdělávání pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, s potřebou podpůrných opatření	9
4.1.5. Logopedická péče.....	10
4.1.6. Seznamování s anglickým jazykem	12
4.2. Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu v obecné rovině.....	13
4.2.1. Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu Začít spolu v kompetenci dítěte	13
4.3. Metody a formy vzdělávání	13
5. Hlavní cíle předškolního vzdělávání	14
5.1. Rozvíjení dítěte a jeho schopnost učení.....	14
5.2. Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost.....	18
5.3. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí	18
6. Klíčové kompetence	18
7. Vzdělávací oblasti	19
7.1. Dítě a jeho tělo - oblast biologická	19
7.2. Dítě a jeho psychika - oblast psychologická.....	21
7.2.1. jazyk a řeč	21
7.2.2. poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie	22
7.2.3. sebepojetí, city a vůle	23
Rozvoj základní matematické představivosti	23
Jazyková složka osobnosti dítěte, Seznamování dětí s literaturou, utváření kladného vztahu a zájmu o knihu	24
7.3. Dítě a ten druhý - oblast interpersonální.....	24
7.4. Dítě a společnost - oblast sociálně-kulturní	25
7.5. Dítě a svět - oblast environmentální	27
8. Vzdělávací obsah – konkretizovaná vzdělávací nabídka připravena podle obecně stanovených činností	29
8.1. Charakteristika programu	29
8.2. Nabídka činností k rozvoji jednotlivých inteligencí	31
8.2.1. Verbální inteligence:	31
8.2.2. Logicko-matematická inteligence:	32
8.2.3. Prostorová inteligence:	33
8.2.4. Hudební inteligence:	34
8.2.5. Tělesně-pohybová inteligence:.....	35
8.2.6. Interpersonální inteligence:	36
8.2.7. Intrapersonální inteligence:	37
8.2.8. Přírodní inteligence:	38
8.3. Školní vzdělávací program „Čáry máry, slunce hřeje“	40
8.3.1. Od maminky ke sluníčku.....	41
8.3.2. Tradice se sluníčkem.....	43
8.3.3. Sluníčko pod peřinou	46
8.3.4. Jak se žije pod sluníčkem	48
8.3.5. Se sluníčkem do přírody.....	51
8.4. Environmentální vzdělávání v mateřské škole	53
8.5. Environmentální výchova	53
8.6. Dlouhodobé plány pro rozvoj environmentálního vzdělávání v MŠ	53
8.6.1. Chování v přírodě.....	53
8.6.2. Působení dětí na rodiče i ostatní dospělé ve svém okolí	53
8.7. Krátkodobé plány pro rozvoj environmentálního vzdělávání	54
8.7.1. Podzim:	54

8.7.2.	Zima:	54
8.7.3.	Jaro:	54
9.	Podmínky vzdělávání.....	54
9.1.	Věcné podmínky	54
9.2.	Životospráva	55
9.3.	Psychosociální podmínky	55
9.4.	Organizace	56
9.5.	Řízení mateřské školy	57
9.6.	Personální a pedagogické zajištění	57
9.7.	Spolupráce s rodiči	57
10.	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	58
10.1.	System péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními	59
10.2.	Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	60
11.	Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	61
12.	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	61
12.1.	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	62
12.1.1.	Psychosociální podmínky	62
12.1.2.	Materiální a režimové podmínky	62
13.	Zvláštní pravidla pro vyhlášení mimořádného volna a mimořádného vzdělávání distančním způsobem v období epidemie onemocnění Covid-19	63
14.	Evaluační systém	64
14.1.	Cíl evaluace:	64
14.2.	Předmět evaluace:	64
14.2.1.	Podmínky ke vzdělávání	64
14.2.2.	Průběh a výsledky vzdělávání	65
14.2.3.	Spolupráce školy s rodiči, vztah školy a ostatních subjektů	65
14.2.4.	Řízení školy, kvalita personální práce, DVPP	65
-	Kvalita řízení a plánování	65
14.3.	Formy evaluace:	65
14.4.	Časový plán a odpovědnost	65
15.	Školní preventivní program	66
15.1.	Sebedůvěra	67
15.2.	Seberozvíjení	67
15.3.	Věkově smíšené třídy.	68
15.4.	Rodiče, mateřská škola a prevence	69
15.5.	Preventivní program pro mateřské školy	69

1. Identifikační údaje o MŠ

Provoz:	6.00 - 16.30
Zřizovatel:	Město Dubá, tel. 487 870 201
Ředitelka:	Mgr. Zdena Šindelářová
Zpracovatel	Mgr. Zdena Šindelářová
Č.j.	MŠ 56 / 2022
Platnost dokumentu:	od 1.9.2022
Adresa:	Luční 28
Telefon:	487 870 265
e-mail:	reditel@msduba.cz, ms_duba@seznam.cz
webové stránky:	www.msduba.cz

2. Obecná charakteristika školy

Počet pg. pracovníků:	6
Počet provoz. zam.:	3
Počet tříd:	3

Skladba tříd: heterogenní třídy s věkovým rozpětím 3 – 7let

Mateřská škola je trojtřídní zařízení s kapacitou 80 žáků. Budovy jsou přízemní, stavebnicového typu. Dva pavilony a hospodářská budova jsou umístěny v jedné budově, jedno oddělení je v samostatné budově, což s sebou přináší ztížené podmínky jak pro děti, tak pro zaměstnance – při přenášení jídel z kuchyně, při přecházení dětí (v době nemocí, dovolených zaměstnanců., či při vzájemných návštěvách dětí). Mateřská škola nemá vlastní vývařovnu, připravují se zde pouze dopolední a odpolední svačiny, obědy dováží mateřská škola ze základní školy.

Zařízení bylo dokončeno v roce 1980. Budovy - ač přízemní - nejsou bezbariérové, ale v případě potřeby by se jednoduchým zásahem daly přizpůsobit a upravit.

Vnitřní prostory jsou velké, dobře prosvětlené, umožňují vytvářet různá centra aktivit (stálá i dle okamžité potřeby), jsou zde vytvořena místa pro odpočinek i pro pohybové aktivity.

Mateřská škola leží v chráněné krajinné oblasti Kokořínsko, na okraji obce Dubá. Toto umístění umožňuje dětem časté a bezpečné vycházky do blízkého i vzdálenějšího okolí, do

lesa, k vodě, ale i do města. Využíváme s dětmi toho, že v blízkosti leží několik významných hradů, které pravidelně navštěvujeme.

Zahrada u mateřské školy je rozlehlý pozemek, který je rozčleněn do několika bloků. Ty jsou využívány samostatně ale také jako celek, slouží k výchovně – vzdělávacím, ale i zábavným činnostem dětí, které docházejí do mateřské školy, dále dětí, které navštěvují mateřské centrum a dětí maminek, které jsou na mateřské dovolené.

Prostor je rozčleněn na:

- **Centrum vzdělávací – dopravní hřiště** – simulace dopravních skutečností, mobilní dopravní značky, kterými se mohou navozovat různé situace, od jednoduchých po složitější, může se jimi upravovat dopravní situace, která odpovídá dopravním předpisům, ale i takové které jsou chybné a děti budou na základě předchozích zkušeností upravovat situace tak, aby je přizpůsobily správné dopravní situaci. Na travnaté ploše je vystavěn domeček pro „policistu“, dále je zde prostor pro ukládání koloběžek kol a tříkolek.
- **Centrum sportovní** – na travnaté ploše vedle dopravního hřiště je vytvořeno fotbalové hřiště, prostor pro skok do dálky, doskočiště je vytvořeno z písku, dále zde je koš na košíkovou, trampolína vhodná pro děti předškolního a mladšího školního věku. Je zde také umístěno ohniště, kde s dětmi opékáme buřtíky.
- **Centrum zábavné** – zde jsou instalovány různé typy průlezek, kolotoče, multifunkční domek, který slouží jako útočiště pro různé hry, klouzačky, houpadla, houpačky. U všech těchto prvků jsou bezpečné dopadové plochy z umělé hmoty, tudíž jsou stálé za jakéhokoli počasí. Dále je do tohoto centra zahrnuto mlhovitě, kde se děti osvěžují v horkých dnech.
- **Centrum environmentální** – zde je vybudováno, jezírko, které je osázeno různými druhy rostlin, které slouží jako čistírna této vody, dále zde jsou umístěny vhodné druhy ryb, které děti mohou průběžně chodit pozorovat, krmit, starat se o ně. Je zde umístěno několik různých stromků, keřů, dále rostliny, malá bylinková zahrádka, kde se děti pod vedením učitelek učí při praktických činnostech to, o čem si povídají ve třídách. Děti mají k dispozici malou zahrádku, kde spolu s učitelkami mohou pěstovat různé druhy plodin (např. dýně, hrách, mrkev, brambory, kukuřici...)- různě se mění v čase a je dále využívána při vlastních přípravách pokrmů, nebo při školních slavnostech typu Havelské posvícení. Na zahradě máme k dispozici venkovní učebnu, kde je vytvořen prostor pro experimentování, pokusy, ale i pro další výchovně

vzdělávací činnosti. Takto mohou být děti co nejvíce na čerstvém vzduchu, můžeme přenášet spoustu činností právě ven, na školní zahradu a do přírody.

Vzhledem k tomu, že MŠ je umístěna v klidné části města, odkud je blízko do lesa, s dětmi velmi často využíváme možnosti vycházek do okolí MŠ, děti absolvují pěší túry a poznávají blízké i vzdálenější okolí.

Mateřskou školu navštěvují zpravidla děti ve věku od 3. do 7. let. Děti pochází nejen z Dubé, ale i z okolních, což se – mimo jiné - projevuje na nepravidelné docházce.

Máme v plánu dle kompetenčních, prostorových, finančních, materiálních, organizačních, legislativních, časových a personálních možností změnit či zlepšit vybavení zahradních prvků tak, aby odpovídaly bezpečnostním, a estetickým podmínkám. Současné vybavení zahrady již podléhá dlouhodobému používání a některé dřevěné prvky je nutné vyměňovat.

Dále bychom chtěli zlepšit podmínky pro pohyb dětí i dospělých a propojit samostatnou budovu s hlavní budovou, abychom zajistili větší komfort při setkávání dětí a v případě potřeby spojování zjednodušili přechody mezi budovami.

3. Organizace vzdělávání

3.1. Vnitřní uspořádání tříd a jejich charakteristika

V mateřské škole jsou tři třídy, ve kterých jsou umístěny děti smíšeného věku. Počet dětí ve třídách je obvykle stanoven do výše 24. Do jednotlivých tříd jsou zařazovány děti, které vyžadují speciální vzdělávací potřeby.

Jednotlivé třídy pracují v programu Začít spolu a využívají také vzdělávání na základě Gardnerovy typologie osobností, která vychází z teorie že „Každý je na něco chytrý“ .

Více v kapitole: *Vzdělávací obsah – konkretizovaná vzdělávací nabídka připravena podle obecně stanovených činností*

Tento program zajišťuje dětem individualizované vzdělávání a uspokojuje jejich potřeby seberealizace. Učivo je pro děti připraveno v blocích, tématech, které vychází ze vzdělávacích oblastí a cíle jsou stanovovány napříč všemi oblastmi, které vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Děti jsou do tříd zařazovány tak, aby byla zajištěna věková rozmanitost třídy, pokud možno také genderová vyváženost. Pokud je možnost, bereme v úvahu přání rodičů, pokud se jedná o zařazení dítěte do konkrétní třídy.

V mateřské škole pracuje 6 pedagogických pracovníků, v případě že jsou přítomny děti s potřebou podpůrných opatření, pracují ve třídách také asistentky pedagoga.

Organizace dne je uzpůsobena tak, že obvykle se v době zvýšené potřeby zajištění bezpečnosti překrývají vždy dvě učitelky. Jsou to činnosti typu vycházky, výlety, exkurze... Zde jsou přítomny 2 pedagogické pracovníce, což významně zvyšuje bezpečnost dětí.

Přijímání dětí do MŠ probíhá v souladu s platnou legislativou, kritéria jsou uveřejněna na webových stránkách školy – www.msdua.cz

V případě že se rodič rozhodne pro individuální vzdělávání pro své dítě dle § 34 b školského zákona v platném znění, je mu toto na základě žádosti umožněno. Pravidla pro poskytování individuálního vzdělávání jsou stanovena ve školním řádu a informace lze nalézt též na webových stránkách školy.

4. Charakteristika vzdělávacího programu

4.1. Zaměření školy (profilace, zaměření, přihlášení ke konkrétnímu programu)

Motto školy:

Všechno, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce (Robert Fulgham)
(Pomoz mi, abych to dokázal sám... - M.Montessori)

Pedagogové v mateřské škole pracují v programu Začít spolu.

V naší práci vycházíme z učení H. Gardnera, který svými pozorováními a výzkumy vytvořil teorii, že „Každý je na něco chytrý“.

Příprava na práci s dětmi vychází z filozofie H. Gardnera, který ve své teorii rozmanitých inteligencí poukazuje na to, že každý jedinec je vybaven různými typy inteligencí a to v různé míře. Každá inteligence je specifická určitými projevy a každá se projevuje různou intenzitou. Práce učitelek spočívá v tom, že výchovně-vzdělávací nabídku připravují tak, aby dětem mohly nabídnout aktivity a činnosti tak, aby si dítě mohlo vybrat to, co je mu z pozice jeho osobnosti nejbližší, ale také nabízí dětem aktivity tak, aby v co možná nejvyšší míře rozvíjely ostatní typy inteligencí.

„Cílem pedagogiky by mělo být rozvíjení těch inteligencí, které dítě má, nikoli naopak ve směru, kde dítěti talent chybí. Pak dítě může přijít i o to, co má.“ (Gardner)

Výchova a vzdělávání probíhá především formou individualizovaného přístupu k dětem a podle toho je také vytvářena vzdělávací nabídka - viz. *Vzdělávací obsah – konkretizovaná vzdělávací nabídka připravena podle obecně stanovených činností.*

Filozofie školy vychází z přesvědčení, že předškolní věk je doba, kdy se dítě neustále seznamuje s hodnotami, které jej budou provázet po celý život.

Naším záměrem je dovést dítě na konci předškolního období k tomu aby získalo fyzickou, psychickou a sociální samostatnost, vychovat sebevědomého jedince, který se bude umět pohybovat sebejistě v novém prostředí, vytvořit u něj základy pro jeho další rozvoj a učení – s přiměřeností jeho věku a schopnostem.

Předškolní vzdělávání a výchova se uskutečňuje ve všech činnostech, se kterými se děti v průběhu dne setkávají. Je velmi důležité, aby řízené aktivity a spontánní aktivity byly dětem nabízeny tak, aby odpovídaly jejich potřebám a zájmům.

Chceme dětem zprostředkovat nové zkušenosti, poskytovat nové možnosti rozvoje poznání a komunikace, vést je k aktivitě, rozvíjet samostatnost a tvořivost, učit budovat nové vztahy, naslouchat si, ptát se, chápat přírodu a okolní svět.

Vzhledem k umístění a možnostem, které se nám nabízí, se ve vyšší míře zaměřujeme na:

- rozvoj tělesné zdatnosti a vytrvalosti,
- základy ekologické výchovy,
- estetickou výchovu,
- speciální vzdělávání, péči o děti se speciálními vzdělávacími potřebami
- logopedickou péči,
- seznamování s cizím jazykem

4.1.1. Rozvoj tělesné zdatnosti a vytrvalosti

Vzhledem k umístění naší MŠ celkem přirozeně vyplývá, že hlavní důraz budeme klást na vztah člověka k přírodě. Zaměřujeme se na turistiku, na poznávání blízkého okolí i vzdálenějších míst. Postupným zvyšováním obtížnosti a délky tras při vycházkách u dětí podporujeme rozvoj vytrvalosti, při zdokonalování přirozených přírodních překážek pěstujeme zdatnost, obratnost, snažíme se vypěstovat pocit toho, aby se děti nebály neobvyklých situací a dokázaly zvládnout i těžké úkoly.

4.1.2. Základy ekologické výchovy, podporování ekologického smýšlení

Seznamujeme děti s tím, co je pro přírodu dobré, co je špatné, s úlohou člověka ve vztahu k lidem, přírodě, ke zvířatům, vytváření citlivého vztahu ke všemu živému kolem nás.

Třídíme odpad, pravidelně se účastníme soutěží ve sběru starého papíru. Nejen k environmentálnímu vzdělávání slouží i výchovně-vzdělávací a poznávací centrum. v přilehlém domečku je zřízeno zázemí pro práci s přírodními materiály, místo pro pozorování, zkoumání, a jiné praktické činnosti. Je zde možnost ve zvýšené míře vykonávat činnosti zaměřené na rozvoj manuální zručnosti, polytechnické vzdělávání.

4.1.3. Estetická výchova

Ve zvýšené míře se zaměřujeme na estetickou výchovu. Naše MŠ je vzdálená od kulturního a společenského dění, rodiče nemají tolik možností a příležitostí s dětmi vyjízdet, proto pořádáme výlety do divadel, kde se děti učí kulturně společenskému chování, poznávají zcela odlišné prostředí, než na které jsou navyklé, dostávají se do střetu s nejrůznějšími neznámými situacemi (dopravní situace, velké množství lidí, neznámé prostředí...) a učí se na ně reagovat. Navštěvujeme skanzeny, muzea, kde se děti seznamují s lidovou kulturou, lidovou slovesností, výtvarným uměním, kulturními tradicemi atp. Zveme divadélka do mateřské školy.

4.1.4. Vzdělávání pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, s potřebou podpůrných opatření

Vytváříme podmínky pro výchovu a vzdělávání dětí s handicapem, naší snahou je vést a vzdělávat tyto děti tak, aby se s úspěchem mohly účastnit vzdělávání v základní škole a zařadit se do běžného života. Odbornou péčí o tyto děti zajišťují v případě možností asistenti dětí a pedagoga, kteří velmi úzce spolupracují s odborníky ze speciálních center pro různé typy postižení.

Těmto dětem je věnována individuální péče, úkoly pro ně jsou vybírány s ohledem k jejich potřebám, podle momentální situace, podrobné rozpracování úkolů je v týdenních a ročních plánech učitelek. Ty pracují především podle Individuálních vzdělávacích plánů pro děti s různými typy postižení, s RVP, s publikací Program podpory zdraví v MŠ, využíváme program Začít spolu a další dostupné materiály pro jednotlivé složky osobnosti, kde si vybírají odpovídající činnosti a úkoly podle potřeby. Každá učitelka dbá na to, aby nabídla dětem dostatek podnětů pro rozvoj všech složek osobnosti, ale aby je nepřetěžovala.

4.1.5. Logopedická péče

Péči o děti s vadami řeči zajišťuje odborná logopedická asistentka, která systematicky pracuje s dětmi, které potřebují zvýšenou péči v jazykové výchově, podle potřeby spolupracuje se speciálním logopedem. V této oblasti je velmi důležitá spolupráce rodičů, jejich pomoc a důslednost při vedení dítěte. Toto vedení sleduje právě logopedická asistentka, která provádí i poradenskou činnost v této oblasti. V každé třídě učitelky (logopedické asistentky) zařazují různá cvičení k rozvoji a procvičování řečových dovedností, dbají na správnou výslovnost dětí.

Logopedická péče v MŠ:

V současné době jsou v mateřské škole tři logopedické asistentky.

Dle níže uvedených informací můžete sledovat rozvoj schopností a dovedností Vašeho dítěte v oblasti řečového rozvoje spolu s námi

Pokud Vaše dítě „špatně mluví“ nebo má jiné potíže – např. s motorikou, sluchem, pozorností apod., poraďte se s logopedkou v naší mateřské škole. Ta Vám navrhne domácí cvičení nebo návštěvu u klinického logopeda či jiného odborníka.

Kdy vyhledat pomoc logopeda?

nabízíme orientační přehled vývoje řeči podle věku:

2 roky	3 roky	4 roky	5 let	6 let
<ul style="list-style-type: none"> - nevydává zvuky, - nerozumí mluvené řeči, - nereaguje na zvuk.podněty, - nenapodobuje řeč, - nekomunikuje ani neverbálně 	<ul style="list-style-type: none"> - nemluví, řeč je velmi nesrozumitelná, - zadržává víc, jak 6 měsíců, - neodpoví na otázku, - nepojmenuje osoby, věci, - nesprávná výslovnost hlásek: P, B, M, V, F, T, D, N 	<ul style="list-style-type: none"> - komolí slova, - má malou slovní zásobu, - neorientuje se v čase a prostoru, - nepoužívá tužku, - kreslí jen čmáranice, - neobratná mluvidla bez mimiky, - neudrží oční kontakt, - netvoří věty, nebo jsou gramaticky nesprávné, - nesprávná výslovnost hlásek: H, CH, K, G, Ť, Ď, Ň 	<ul style="list-style-type: none"> - nezapamatuje si básničku, - nerozlišuje ve slovech slabiky, - má nekoordinovaný pohyb, - neřeší konflikty slovně, - nesděluje své pocity, - nerozlišuje sluchem rozdíl slov (koš-kos, liška-myška) - nesprávná výslovnost hlásek: L, Š, Č, Ž, S, C, Z 	<ul style="list-style-type: none"> - nevypráví děj, - nesoustředí se a neudrží pozornost, - nedokončí sám přiměřený úkol, - nerozliší sluchem první hlásku slova, - má špatný úchop tužky, - jeho kresba je nezralá, - nenapodobí grafické tvary - nesprávná výslovnost hlásek: R, Ř

Zároveň sledujte vývoj zubů, znělost hlasu, správné dýchání, smyslové vnímání, držení těla, porozumění a využití řeči.

Většina obtíží je vývojová, při včasné a správné nápravě se dají zvládnout před nástupem do základní školy. Logopedická prevence probíhá ve všech třídách. Každé dítě se však vyvíjí jinak a některé děti potřebují větší individuální péči, s těmi pracuje logopedická asistentka s dlouholetou praxí, a to napříč všemi třídami.

System logopedické péče v mateřské škole:

Logopedická asistentka: provádí běžnou logopedickou prevenci v běžné třídě, upozorňuje na vývojové nedostatky, podle možností procvičuje to, co navrhne klinický logoped, poradí rodičům pomůcky, postupy apod.

Rodiče: mají v nápravě řeči nezastupitelnou a nejdůležitější úlohu. Na nich je denní cvičení podle pokynů logopeda či logopedické asistentky. Jedině tak se mohou správně rozvíjet narušené funkce a dítě bude připravené na školní docházku

4.1.6. Seznamování s anglickým jazykem

Jako jednu z důležitých součástí vzdělávání považujeme i seznamování předškolních dětí s cizím jazykem. Protože děti od útlého věku jsou schopné vnímat jiným způsobem, než dospělý jedinec, je pro něj seznamování s cizím jazykem - pokud je mu předkládáno přirozenou a jemu blízkou formou-velmi zábavné. „Každé dítě je naprogramované učit se řeč přirozeně, podobně jako mateřštinu“ (Mgr. M. Kadlec, Poradce ředitelky MŠ, leden 2014, str. 56)

V předškolním věku je nutné akceptovat přirozená vývojová specifika. Tomu jsou přizpůsobeny formy a metody výuky. Při seznamování s angličtinou kopírujeme v podstatě proces osvojování mateřského jazyka. Uplatňujeme následující principy:

- **schopnost porozumět** (děti rozumějí daleko dříve sdělovanému slovu, teprve o mnoho později se učí formulovat vlastní vyjadřování a gramatickou složku řeči)
- **využití her a pohybu** (prožitkové a kooperativní učení založené na přímých zážitcích dítěte)
- **nepřímé učení** (jazyk není pro děti oddělitelný od reality, využívání básniček, písniček, říkanek, hádanek, imitace, napodobování postav z pohádek...)
- **rozvíjení představivosti** (prožívání scének, příběhů, zapojování vlastní fantazie)
- **aktivace všech smyslů** (tak jako mateřský jazyk, tak i při získávání znalostí cizího jazyka je nutné zapojovat všechny smysly, děti se učí i prostřednictvím manipulační a konstruktivní činnosti, grafického činnosti, využíváme psychomotorické hry, hudebně pohybové hry...)
- **střídání činností** (z důvodu krátkého soustředění na jednu činnost jsou jednotlivé činnosti střídány po pěti až deseti minutách, střídají se činnosti aktivizující a zklidňující. Aktivity jsou dětem známé, což zesiluje jejich sebedůvěru a jistotu)
- **upevňování** (opakování a procvičování opět u dětí vyvolává pocit jistoty, proces vstřebávání je dlouhodobý, případnou nejistotu z mluvení pomáhá odstraňovat společné opakování písniček, říkadel...)

- **individuální přístup** (každé dítě je jiné, má jinou povahu, důležitá je pochvala, která pomáhá rozvoji osobnosti, podporuje jeho osobní spokojenost, pohodu, ale i tělesný rozvoj)

Seznamování s angličtinou zajišťuje kvalifikovaná pedagogická pracovnice, která ovládá anglický jazyk na úrovni rodilého mluvčího.

Proto je schopná zajistit, aby výše uvedené principy seznamování s druhým jazykem byly uplatňovány v plné šíři a aby tato aktivita byla pro děti přínosem a vytvořila základy pro budoucí výuku angličtiny v základní škole a dalším vzdělávání.

K výuce angličtiny je využívána metodika a výukové materiály britské společnosti Wattsenglish – WOW. Výuka probíhá ve spolupráci s rodiči, kteří s dětmi mohou pomocí doprovodných materiálů pracovat doma a tak upevňovat jejich získávané znalosti a dovednosti.

4.2. Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu v obecné rovině

- Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

4.2.1. Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu Začít spolu v kompetenci dítěte

- Vnímat změny, učit se je přijímat a aktivně se s nimi vyrovnávat
- Učit se kriticky myslet, rozpoznávat problémy a řešit je
- Umět si vybírat a nést za svou volbu odpovědnost
- Být tvůrčí a mít představivost
- Sdílet zájem a odpovědnost vůči společenství (rodiny, třídy, obce, zemi) a prostředí, ve kterém žijeme
- Vytvářet si zdravé životní návyky a postoje

4.3. Metody a formy vzdělávání

Škola nabízí dětem dostatek podnětů ve formě vycházek, výletů, vytváříme podnětné a inspirující pracovní prostředí. Ve třídách jsou vytvořena centra aktivit, poskytující možnost samostatné práce a hry dětí - výtvarné, hudební, literární, pracovní, dramatické, pohybové, manipulační hry – všude jsou pro děti hračky a materiály volně dostupné a mohu si je brát podle vlastní potřeby.

Mezi nejčastěji používané metody práce patří prožitkové učení, učení na základě vlastních zážitků, kdy je možnost postupovat podle individuálních potřeb a možností dětí. Využíváme

metodu situačního učení, kooperativního učení, a především je to učení hrou (v řízených i spontánních aktivitách), kterou si dítě volí podle svého zájmu a vlastní volby. Dále využíváme situační učení – praktické ukázky, akce a reakce, sociální učení – nápodoba, vzor, senzomotorické učení – smysly, pohyb, interaktivní učení – samostatný výběr, individuální zájmy.

Vzhledem k tomu, že ve třídách jsou děti rozdílného věku, případně spolu s handicapovanými dětmi, je individuální přístup a rozmanitost nabídky velmi důležitá. Styl práce učitelk podporuje děti v jejich konání, podporuje spoluúčast, ohleduplnost, samostatnost, prosociální vztahy mezi dětmi, komunikaci jako hlavní prostředek k dosažení svých záměrů.

Snažíme se omezovat situace, kdy jsou dětem předávány informace hotovými poznatky, slovním poučením, dáváme přednost aktivní účasti dítěte na řešení problému.

Snažíme se o všestranný a zdravý rozvoj osobnosti dítěte. Spolupracujeme se ZŠ v oblasti ekologické výchovy, estetické výchovy, probíhají vzájemné návštěvy v průběhu roku, příprava předškoláků na vstup do ZŠ.

Děti se specifickými problémy a potřebami jsou vzdělávány podle individuálních vzdělávacích plánů, spolupracujeme s odborníky v dané oblasti.

U dětí s vadami řeči provádíme individuální logopedickou péči. Individuální plány využíváme také při rozvoji dětí s odkladem školní docházky.

5. Hlavní cíle předškolního vzdělávání

Naše práce směřuje k tomu, aby na konci předškolního období byly děti jedinečnými, samostatnými a sebejistými osobnostmi, které budou zvládat nároky, které je čekají v následném období, především související se vstupem do základní školy.

Hlavním cílem práce je rozvíjení dítěte, podporování jeho vztahu k učení a poznávání, osvojování základních hodnot, na kterých je založena společnost a získávání osobnostních postojů – osobní samostatnost, schopnost projevit se jako samostatná osobnost, která dokáže přiměřeně věku působit na své okolí.

5.1. Rozvíjení dítěte a jeho schopnost učení

- podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu,
- systematicky rozvíjet řeč dítěte a cvičit schopnosti a dovednosti, které dítěti umožňují a usnadňují proces jeho dalšího rozvoje a učení,

- podporovat stále dokonalejší chápání okolního světa i dětskou radost z rozšiřujících se možností zasahovat do jeho dění, motivovat dítě k aktivnímu poznávání, povzbuzovat jeho chuť k učení, zájem poznávat nové a objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům kolem sebe,
 - rozvíjet schopnost přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjet všechny poznávací a tvůrčí schopnosti dětí, jejich fantazii, zájmy a nadání,
 - přispívat elementárnímu dětskému chápání vývoje, pohybu, proměn, rozvíjet schopnost dítěte přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi.
 - Třídy Začít spolu jsou rozděleny do center aktivit, která nabízejí dětem podnětné učební prostředí podněcující ke hře, poskytují příležitost procvičovat stávající dovednosti, ale také nabízejí výzvy k získávání nových zkušeností, vybízí k činnostem individuálním i kooperativním, nabízejí možnost volby a rozvíjí klíčové kompetence.
- Třidu MŠ tvoří 11 Center aktivit:** Manipulační a stolní hry, Knihy a písmena, Hudba, Kostky, Pokusy a objevy, Sport, Divadlo, , Domácnost, Dílna, Ateliér, Voda a písek.
- **Centrum manipulačních a stolních her Ručičky** je zaměřeno především na rozvíjení jemné motoriky, poznávání barev, tvarů a číslic. Rozvíjejí se zde matematické představy, koordinace, myšlení, práce s předlohou, řešení problémů, seskupování, třídění, rozlišování. Trénuje se zaostřování oka a koordinace oko – ruka. Podporuje se soustředěnost se na tvar – velikost a na vztah částí a celku. Vybavení pomůckami je velmi pestré – od různých přírodnin, přes drobné předměty, geometrické tvary až po skládačky, stavebnice a stolní hry.
 - **Centrum Knihy a písmena (KaP)** probouzí zájem dětí o čtení a psaní a podporuje rozvoj “předčtenářské” gramotnosti. Nabízí příležitost nejen k činnostem zaměřeným na čtení či prohlížení knih, ale také k dalším produktivním činnostem, které dětem umožní poznávat svět knih a písmen. Děti zde mohou např. sestavovat slova podle vzoru, psát a kreslit vlastní příběhy, vytvářet tematické plakáty a doplnit je nápisy apod, Toto centrum je místem, kde se děti mohou seznámit s nejrůznějšími pracovními listy a s tím související grafomotorikou a logickými úvahami. V centru najdeme knihy rozmanitých žánrů a náročností, encyklopedie, psací náčiní, papíry, formuláře, kalendáře, starý psací stroj nebo tiskárnu.
 - **Centrum Hudba** napomáhá k rozvoji myšlení a abstrakce, rozvíjí paměť, motoriku, koordinaci pohybů a jazykový vývoj. Je prostředkem komunikace, zábavy, a relaxace. Hudba je zdrojem emocí a zážitků, pěstuje představivost a podněcuje improvizaci. Centrum hudby je vybaveno rytmicko-melodickými nástroji, Orffovými nástroji

a nejrůznějšími hudebními nástroji, které si vyrobily samy děti (plechovky, trubičky, nástroje s rýží aj.) Nabídku doplňuje CD přehrávač, CD s hudbou, sluchátka, metronom nebo různé formy notových záznamů

- **Centrum Kostky**, kde se děti učí vzájemné komunikaci a spolupráci. Rozvíjejí jemnou i hrubou motoriku, matematické dovednosti, prostorovou orientaci i svoji tvořivost a upevňují znalosti z různých oblastí. Aktivity v centru kostek mohou navazovat na téma, o kterém se děti učí nebo mají charakter konstruktivní činnosti. Centrum je vybaveno stavebnicemi (LEGO, dřevěné, molitanové kostky apod.) součástí jsou také dopravní prostředky a značky.
- **Centrum Pokusy a objevy (PaO)** podporuje pozorování, různé pokusy, zkoumání, bádání, objevování a experimentování. Patří sem pozorování přírodních zákonitostí a součástí může být také koutek živé přírody, kde se děti starají o drobná zvířata nebo pěstují rostliny. Výbava centra obsahuje rozmanité pomůcky a nástroje ke zkoumání (lupa, váhy, baterka, lžičky, špejle, provázky, zkumavky, odměrky) a také encyklopedie a naučné knihy. děti objevují její možnosti, hledají cesty pomocí pokusů k dosažení cíle (někdy lze zařadit i do KaP, ale více se nám jeví do PaO). Oblíbenou technologickou novinkou je robotická včelka (bee boot), která je ideálním prostředkem k objevování elementárních základů robotiky.
- **Centrum Sport** je určeno pro pořádné vyřádění a uvolnění. Podporuje hrubou motoriku, přirozený pohyb a fyzické dovednosti. Zprostředkovává poznávání vlastního těla a jeho možností či limitů. Podporuje fyzickou pohodu a tělesnou zdatnost. Centrum je vybaveno tělovýchovným náčiním a nářadím a vším, co děti rozpohybuje: míče, švihadla, gumy, balanční systémy, odstrkovadla, žebřiny, kladina....
- **Centrum Divadlo** - zde probíhají zejména námětové a napodobivé hry, při nichž si děti rozvíjejí komunikační schopnosti, slovní zásobu a paměť. Učí se zde různým sociálním rolím, rozvíjejí emoční inteligenci a citovou stránku osobnosti. Dále zde děti zdokonalují své jazykové schopnosti a inteligenci, představivost a tvořivost. Centrum obsahuje nejrůznější kostýmy, divadelní rekvizity, loutky, maňásky, kulisy, velké kusy látek, šátky, oděvy pro panenky, kočárky zvonek, mikrofon... Důležité je zajištění dostatku soukromí k těmto činnostem.

- **Centrum Domácnost**, kde děti poznávají samy sebe v různých sociálních rolích, učí se metodu pokus a omyl, využívají matematické pojmy – kategorie, rozvíjejí slovní zásobu a pojmové myšlení, učí se komunikaci a vyměňování myšlenek. Ideálním způsobem zde dochází k propojení učení s reálným životem. Osobnost dítěte se rozvíjí hrou – při ztvárňování sociálních rolí. Koutek nabízí dětem zmenšenou podobu domácího prostředí, kde je pracovní deska (kuchyňská linka), kuchyňské spotřebiče, nádobí, vybavení pro vaření, stolek a židle, poličky na potraviny, náčiní na úklid – kbelík, hadr, smeták, smetáček, lopatka, věšák na prádlo, kolíčky, žehlicí prkno, žehlička apod.
- **Centrum Dílna** - v tomto centru děti pracují s materiály a nástroji, se kterými se setkávají v dílnách svých rodičů a prarodičů. Děti mohou zatloukat, řezat, šroubovat, montovat a demontovat různé předměty. Toto centrum opět propojuje učení s reálným životem. Základem Dílny je být stabilní ponk a svěrák. Ve venkovním domku mají k dispozici stabilní ponk velikosti klasického dílenského, toto centrum je využíváno v letních měsících.
Součástí vybavení jsou kladívka, hřebíky, šroubky, pilky, kleště, šroubováky, matice, lepidla, provázky, spojovací plastové pásky, rukavice, ochranné brýle, zástěra, odřezky dřeva, špalíčky, drátky, kartony, tužky, papíry a různé předměty na opravu.
- **Centrum Ateliér** umožňuje dětem vyjádřit svobodně své pocity, dojmy a zážitky prostřednictvím tvořivých činností. Děti zde mají prostor k rozvoji fantazie. Ateliér rozvíjí vztah k umění, cítění estetické i hudební, vnímání světa, jemnou a hrubou motoriku, vnímání barev, tvarů, prostoru, ale také sociální dovednosti, spolupráci a komunikaci. V centru je k dispozici rozličný výtvarný materiál, modelovací hmota, hlína, špachtle, čtvrtky a papíry různých velikostí, barev a kvality lepidla, stužky, zbytky látek, klubíčka vlny, bavlnky, balicí papíry, staré časopisy a noviny. Mohou zde být také malířské stojany různých velikostí a dětské knihy o výtvarném umění.
- **Centrum Voda a písek** - hry s vodou a pískem podporují smyslový rozvoj dítěte, podporují také tělesný rozvoj, koordinaci svalů celého těla a jemnou motoriku, rozvíjí polytechnické vzdělávání. Jedná se o velký speciální box, ve kterém je umístěna vana rozdělená na 2 části – vodu a písek. Ve spodní části si děti odkládají nejrůznější pomůcky do hry/tvorby – bábovičky, lopatky, odměrky, stříkačky, nejrůznější přírodniny, aj.

(Zdroj: <https://www.zacitspolu.eu/centra-aktivit-v-ms/>)

Centra stimulují děti ke hře, děti se učí ve vzájemné spolupráci, učí se nápodobou,

centra stimulují děti k samostatnosti, poznávání, zodpovědnosti. Jsou označena obrázkem a nápisem, je zde určen počet pracovních míst. V každém centru je dostatek různých hraček a pomůcek a materiálů, aby se zde mohlo uplatnit a vybrat si každé dítě podle momentální potřeby.

5.2. Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost

- poskytovat dítěti možnost poznávat takové hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, stejná hodnota a rovnost všech lidí, soucítění a solidarita se slabými a ohroženými, péče o druhé a ohled na jiné, hodnoty spojené se zdravím, životem a životním prostředím a důstojnými vztahy mezi lidmi,
- v rozsahu dětských možností přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot, tradic, jazyka a poznání,
- rozvíjet schopnost komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech a rozhodnutích,
- vést děti k sociální soudržnosti, připravovat je na život v multikulturní společnosti, k tomu, aby vnímaly různost kulturních komunit jako samozřejmost a měly porozumění pro jejich rozdílné hodnoty i pro vzájemné sbližování.

5.3. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

- rozvíjet poznávání sebe sama, vlastních zájmů, možností a potřeb,
- vytvářet příležitosti k rozvoji sebevědomí a získání zdravé sebedůvěry,
- vést dítě k zájmu podílet se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině (učit je spolupracovat, spoluodpovídat, akceptovat a tolerovat druhé),
- vést dítě k poznání, že může svou životní situaci ovlivňovat, že může jednat svobodně, že však za to, jak se rozhodne a co udělá, odpovídá.

6. Klíčové kompetence

Tyto rámcové cíle vyjadřují základní orientaci předškolního vzdělávání a jejich uskutečňování vede k **utváření základů klíčových kompetencí**. Kompetence jako soubor dovedností, znalostí, schopností, postojů a hodnot jsou základem pro rozvoj jedince a jeho budoucí uplatnění ve společnosti. Jejich získávání a osvojování je dlouhodobou záležitostí, v podstatě celoživotním procesem a jejich základy jsou utvářeny právě v předškolním období. A právě tento základ, pokud je dobře utvořen, je podstatným východiskem pro další příznivý rozvoj a další vzdělávání dítěte.

Tyto cíle jsou uskutečnitelné v nejrůznějších každodenních činnostech a situacích a za různých okolností, kdy pedagogové svým chováním, jednáním a postoji dítě ovlivňují a působí na něj ve všech třech cílových oblastech.

Veškeré působení pedagoga je vedeno snahou vést dítě k získání určitých vědomostí, dovedností, postojů a hodnot.

Tyto kompetence nám ukazují cestu, oč budeme ve výchovně-vzdělávacím procesu usilovat a slouží k vymezení odpovídajícího vzdělávacího obsahu jako prostředku k jejich vytváření.

U dětí podporujeme utváření následujících kompetencí:

- ✓ **Kompetence k učení**
- ✓ **Kompetence k řešení problémů**
- ✓ **Kompetence komunikativní**
- ✓ **Kompetence sociální a personální**
- ✓ **Kompetence činnostní a občanská**

Podrobně – viz. *Vzdělávací obsah – konkretizovaná vzdělávací nabídka připravena podle obecně stanovených činností*

7. Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah je vymezen tak, aby sloužil k naplňování vzdělávacích záměrů a k dosahování vzdělávacích cílů, k získávání klíčových kompetencí. Je stanoven pro celou věkovou skupinu 3-7(8) let. Vzhledem k metodám a formám práce je vzdělávací nabídka vždy předkládána formou činností - mohou být praktické či intelektové, nebo příležitosti.

Je uskutečňován v pěti základních oblastech, které jsou při výchově a vzdělávání se vzájemně prolínají, jsou propojeny.

7.1. Dítě a jeho tělo - oblast biologická

Při vzdělávání je záměrem učitelky stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům.

K dosažení těchto cílů vybíráme z následující nabídky činností a příležitostí:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, poskoky, hody, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě), a jiné činnosti-gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry...),
- manipulační činnosti, jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem, činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, s jejich praktickým používáním,
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení),
- smyslové a psychomotorické hry,
- konstruktivní a grafické činnosti,
- hudební a hudebně-pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí...
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla, jeho částí,
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí, vytváření zdravých životních návyků,
- činnosti relaxační a odpočinkové, které zajišťují zdravou atmosféru a pohodu prostředí,
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozící při hrách, pohybových činnostech, dopravních situacích, setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemocí, škodlivých návyků a závislostí

Rozvoj tělesné složky

- ✓ Tělesnou zdatnost, pohybovou a zdravotní kulturu rozvíjíme pomocí zdravotních cviků, chůze, běhu, skoku, lezení, házení, akrobatických cvičení. Rozvíjíme tělesnou zdatnost a obratnost při pobytu venku ale i ve třídách, kde děti volně i pod vedením učitelů využívají tělocvičné nářadí a náčiní. Důležitou součástí je hudebně pohybová výchova, předplavecká výuka, sezónní sportovní činnosti, otužování. Věnujeme se turistice a cyklistice.

Rozvoj manuální zručnosti

- ✓ rozvoj pracovních schopností a dovedností, učíme dovednostem a návykům vedoucím k samostatnosti dítěte, hlavně v oblasti sebeobsluhy, úklidových činnostech, práce s technickým materiálem, přírodninami
- ✓ práce pěstitelské – pokusy, práce na školní zahrádce, péče o záhonky
- ✓ činnosti chovatelské – pozorování, péče o živá zvířátka
- ✓ vést děti k pocitu zodpovědnosti

Výtvarná a pracovní složka osobnosti

- ✓ správné držení tužky – uvolněnost ruky, prstů, grafomotorika, opisování, vedení linky po vzorové kresbě, sledování cesty,
- ✓ střídání výtvarných technik
- ✓ tematická kresba, malba
- ✓ stříhání, skládání
- ✓ prostorové vytváření – modelování, kašírování, sestavy z přírodnin, dotváření polotovaru výtvarným zásahem
- ✓ pracovní činnosti na zahradě, pěstitelské činnosti, hry na pískovišti, tvořivé hry a stavby

7.2. Dítě a jeho psychika - oblast psychologická

Při vzdělávání je záměrem učitelky v oblasti psychologické podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Tato oblast zahrnuje tři „podoblasti“:

7.2.1. jazyk a řeč

K dosažení těchto cílů vybíráme z následující nabídky činností a příležitostí:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti,
- společné diskuse, rozhovory, individuální i skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti, podle obrázků, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým...),
- komentování zážitků, aktivit, vyřizování vzkazů, zpráv,
- samostatný slovní projev na určité téma,
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů,
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo vidělo,
- přednes, recitace, zpěv, dramatizace,
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen,
- prohlížení a „čtení“ knížek,
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest,

- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika).

7.2.2. poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie

K dosažení těchto cílů vybíráme z následující nabídky činností a příležitostí:

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování,
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), charakteristických znaků, funkcí,
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností,
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání...)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty,
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu, vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.,
- námětové hry a činnosti
- Hry s různým zaměřením podporující tvořivost, představivost, fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity),
- Řešení myšlenkových i praktických problémů, možností a variant,
- Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- Činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (pojmu a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi an otázky, práce s knihou, s obrázkovým materiálem, s médií apod.),
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně-znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce),
- Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru, i v rovině
- Činnosti zaměřené k seznamování se se základními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství...) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci

- Činnosti zasvěčující děti do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dětem přirozené časové a logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí...

7.2.3. *sebepojetí, city a vůle*

K dosažení těchto cílů vybíráme z následující nabídky činností a příležitostí:

- spontánní hra,
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu,
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné,
- činnosti nejružnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení,
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti, sebeovládání,
- cvičení organizačních dovedností,
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové...),
- sledování pohádek a příběhů, které obohacují citový život dítěte,
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti...)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.,
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.),
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností, záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní,
- dramatické činnosti zaměřené na předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích, mimické vyjadřování nálad – úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost...,
- činnosti vedoucí děti k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

Rozvoj základní matematické představivosti

- ✓ orientace v prostoru – pojmy pravá, levá
- ✓ vzájemná poloha předmětů – nad, pod, před, za, vedle, mezi
- ✓ orientace v rovině – na archu papíru – vzájemná poloha předmětů

- ✓ vlastnosti předmětů – velikost, tvar,
- ✓ vytváření skupin dle předem daných vlastností, porovnávání, uspořádání, třídění, vytváření skupin podle předem dohodnutých znaků,
- ✓ porovnávání velikosti předmětů
- ✓ geometrické tvary
- ✓ otevřené, uzavřené křivky – pojmy uvnitř, vně, mimo
- ✓ cesty, labyrinty,
- ✓ seznamování s pravidly, s pravidelností – zachování systému
- ✓ seznamování s čísly, číselná řada 1 – 10, pomocí přiřazování určit více, méně

Jazyková složka osobnosti dítěte, Seznamování dětí s literaturou, utváření kladného vztahu a zájmu o knihu

- ✓ v próze – četba, poslechové činnosti, rozborů čteného textu, kladení otevřených otázek a otázek vedoucích k vytvoření vlastního úsudku
- ✓ zařazování novodobých textů ale i klasických pohádek, četba na pokračování, delší a složitější texty, soustředění na poslech,
- ✓ vyprávění - pohádky, pohádky o zvířátkách, bajky, povídky s dětským hrdinou,
- ✓ v poezii – říkadla, rozpočítadla, dětská poezie, pokusy o vl. rýmování,
- ✓ dramatizace,
- ✓ seznamování s loutkami, návštěvy loutkových i hraných představení, divadel, samostatná dramatizace jednoduchých literárních útvarů,
- ✓ pohybové vyjádření pocitů, nálad, situací

7.3. Dítě a ten druhý - oblast interpersonální

Při vzdělávání je záměrem učitelky v interpersonální oblasti podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

K dosažení těchto cílů vybíráme z následující nabídky činností a příležitostí:

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně-pohybové hry, výtvarné hra a etudy,
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření,
- kooperativní činnosti ve dvojicích i ve skupinách,
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému,

- aktivity podporující sblížení dětí,
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří...),
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se děti učí přijímat a respektovat druhého,
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě,
- hry a činnosti, které vedou děti ke vzájemné ohleduplnosti, k ochotě rozdělit se, půjčit hračku, střídat se, pomoci druhému, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor...,
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, ve kterém dítě žije – rodina, (funkce rodiny, členové, vzájemné vztahy, život v rodině, rodina ve světě zvířat), - mateřská škola (prostředí, kamarádi, dospělí, vztahy mezi nimi),
- hry a situace, kde se děti učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých,
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

7.4. Dítě a společnost - oblast sociálně-kulturní

Při vzdělávání je záměrem učitelky v oblasti sociálně - kulturní uvést dítě do společnosti ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje, přijmout základní všeobecně uznávané společenské, morální a etické hodnoty a podílet se na utváření společenské pohody ve svém okolí.

K dosažení těchto cílů vybíráme z následující nabídky činností a příležitostí:

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování,
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dětí v prostředí mateřské školy,
- různorodé společenské hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty...), umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu a výsledcích,
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy...),
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, které podněcují tvořivost dítěte, jeho nápaditost, vedou k estetickému vnímání i vyjadřování, ke tříbení vkusu,
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének),

- seznamování se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní věk,
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává,
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí,
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností...).

7.5. Dítě a svět - oblast environmentální

Záměrem vzdělávání v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí (počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu) a vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

K dosažení těchto cílů vybíráme z následující nabídky činností a příležitostí:

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety,
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů),
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé,
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím,
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat,
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává,
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období),
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií,
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování),
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami),

- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dětsky srozumitelnými reáliemi o naší republice,
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.),
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry),
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí.
 - ✓ rozvoj intelektu, poznávacích procesů, citů a vůle
 - ✓ seznamování se společenským prostředím – bližší i vzdálenější okolí, domov, MŠ
 - ✓ lidé a jejich práce
 - ✓ společenský život, významné dny, svátky
 - ✓ předměty a jejich vlastnosti – funkce, rozdíly, tvary
 - ✓ materiály, suroviny, barvy
 - ✓ časové vztahy
 - ✓ roční období, počasí
 - ✓ příroda živá, neživá
 - ✓ lidské tělo, rodinná a zdravotní výchova

V každé kategorii jsou dány dílčí cíle, které každý pedagog sleduje a dále rozvíjí pomocí konkretizované vzdělávací nabídky, tedy činností, které jsou dětem v průběhu předškolní docházky nabízeny.

8. Vzdělávací obsah – konkretizovaná vzdělávací nabídka připravena podle obecně stanovených činností

8.1. Charakteristika programu

Vzdělávací nabídka je uspořádána do ucelených částí – integrovaných bloků.

Každý blok se sestává z dílčích tematických celků. Každý blok obsahuje cíle a klíčové kompetence, kterých chceme u dětí dosáhnout. Dále učitelka pracuje s výstupy, kterých chce u dětí dosáhnout. Vzdělávací nabídka je velmi široká a dává možnost učitelkám kreativního přístupu při vytváření vzdělávací nabídky pro děti.

Tato nabídka vychází z Gardnerových mnohačetných inteligencí, kde každá inteligence je rozvíjena množstvím různých aktivit, které jsou předkládány dětem.

Cílem školního vzdělávacího programu je všestranný a harmonický rozvoj celé osobnosti dítěte, získání osobní samostatnosti s ohledem na věk dítěte a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Jednotlivé složky se vzájemně propojují. Vycházíme z potřeb a zájmů dětí, Tento ŠVP je zpracován rámcově a slouží učitelkám v jednotlivých třídách jako vodítko ke zpracování TVP, kde jsou témata podrobně rozpracována podle aktuální situace a podle potřeb dětí v konkrétní třídě.

Příprava na práci s dětmi vychází z filozofie H. Gardnera, který ve své teorii rozmanitých inteligencí poukazuje na to, že každý jedinec je vybaven různými typy inteligencí a to v různé míře. Každá inteligence je specifická určitými projevy a každá se projevuje různou intenzitou. Práce učitelek spočívá v tom, že výchovně-vzdělávací nabídku připravují tak, aby dětem mohly nabídnout aktivity a činnosti tak, aby si dítě mohlo vybrat to, co je mu z pozice jeho osobnosti nejbližší, ale také nabízí dětem aktivity tak, aby v co možná nejvyšší míře rozvíjeli ostatní typy inteligencí.

Jednotlivé typy inteligencí jsou podle H. Gardnera tyto:

Jazyková inteligence

Charakterizuje ji schopnost ovládnout a obsáhnout všechny stránky jazyka.

Projevuje se v potřebě čtení, psaní, vyprávění příběhů, slovních hrách, rozhovorech.

Logicko-matematická inteligence

Charakterizuje ji schopnost uvažovat logicky, systematicky, vědecky.

Projevuje se v potřebě manipulace s předměty, bádání, pokusy, řešení logických skládanek, hlavolamů, technickými zájmy

Prostorová inteligence

Charakterizuje ji schopnost přesně postřehnout, pochopit uložit do paměti a vybavit si tvary, uspořádání předmětů v prostoru, orientace v prostoru.

Projevuje se v potřebě modelářství, návrhářství, vizuální znázorňování, skládačky, ilustrované knihy, návštěvy muzeí výtvarného umění

Hudební inteligence

Charakterizuje ji schopnost porozumět rytmickým a intonačním modelům hudby, kvalitám tónů a zvuků, schopnost pamatovat si informace ve zvukové podobě.

Projevuje se v potřebě zpívání, pískání, broukání, vyťukávání rytmu, prozpěvováním během dne, poslechu hudby, hře na hudební nástroj.

Tělesně-kinestetická inteligence

Charakterizuje ji schopnost velice obratně používat svého těla jak pro sebevyjádření, tak pro činnosti zaměřené k určitému cíli (sport, herectví), schopnost dovedně zacházet s předměty.

Projevuje se v potřebě tancovat, běhat, skákat, hrát role, dramatického umění, aktivním fyzickém zapojení do činností, dotykové zkušenosti, sportovní hry.

Interpersonální inteligence

Charakterizuje ji schopnost všimnout si chování a pocitů jiných lidí, rozpoznat a chápat rozdíly v jejich temperamentu, schopnostech, pohnutkách, náladách.

Projevuje se v potřebě vedení, organizování, shromažďování, návštěvách společenských akcí, zájmu o kolektivní hry, týmovou práci, přátelské rozhovory.

Intrapersonální inteligence

Charakterizuje ji schopnost rozvíjet a ovládat vlastní pocity a prožitky, porozumění svému vlastnímu JÁ.

Projevuje se v potřebě či zálibě meditování, snění, klidu na samostatné uvažování a plánování, nezávislosti, vyhraněnosti názorů.

Přírodní inteligence

Charakterizuje ji schopnost vnímat změny v přírodě, zvýšená citlivost k percepci (přijímání, vnímání) přírodních jevů a schopnost učit se z nich.

Projevuje se v potřebě či zálibě pobytu v přírodě, chovu zvířat, pěstování rostlin, sledování literatury a filmů s přírodovědnou tematikou

Každou osobnostní inteligenci (chytrost) nehledě na to, v jaké oblasti je dítě zdatné, je možné dále prozkoumávat, pěstovat a rozvíjet. A to je úkol pro pedagogy, kteří s dětmi pracují.

Na základě těchto znalostí učitelky plánují výchovně-vzdělávací činnosti tak, aby v jednotlivých blocích a tématech byly zastoupeny činnosti k rozvoji všech typů inteligencí, a to jak pro řízenou činnost, tak i nabídka činností spontánních je takto připravována, aby si děti mohly vybrat co jim je blízké, ale aby se měly možnost zdokonalovat v činnostech, kde si nejsou příliš jisté. Tímto přístupem je zajištěn rozvoj osobnosti dítěte. Tím, že napomáhají rozvíjet jednu inteligenci, zároveň pomáhají rozvíjet jinou, protože spolu navzájem souvisejí.

Cílem školního vzdělávacího programu je všestranný a harmonický rozvoj celé osobnosti dítěte, získání osobní samostatnosti s ohledem na věk dítěte a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Jednotlivé složky se vzájemně propojují. Vycházíme z potřeb a zájmů dětí, Tento ŠVP je zpracován rámcově a slouží učitelkám v jednotlivých odděleních jako vodítko ke zpracování TVP, kde jsou témata podrobně rozpracována podle aktuální situace a podle potřeb dětí v konkrétní třídě.

8.2. Nabídka činností k rozvoji jednotlivých inteligencí

8.2.1. Verbální inteligence:

- * vyprávění příběhů,
- * základy čtení, psaní,
- * slovní hry (hádanky, jazykolamy, hláskování),
- * rozhovory,
- * básničky,
- * popis obrázků, práce s knižní ilustrací-(vyjádření děje slovy),
- * práce s knižními ilustracemi, popis, vyjadřování vlastními slovy, rozklad slov na hlásky, slabiky,
- * dramatizace,
- * logopedické hry (indiv. posouzení řeči a vývoje), artikulační, řečové -dechová cvičení, náprava řeči,

- * poslech, pasivní obohacování slovní zásoby,
- * zpěv,
- * posilování schopností dorozumět se, aktivně používat slovní zásobu,
- * učíme používat rozvité věty a jednoduchá souvětí,
- * vedeme ke správné výslovnosti,
- * práce s knižní ilustrací rozkládání slov na hlásky, slabiky,
- * vymýšlení rýmovaček,
- * říkadla,
- * poslech textu, reprodukce pohádek, příběhů,
- * porozumění slovním pokynům,
- * utváříme povědomí o cizím jazyce,
- * učíme děti chápat humor, vtip,
- * rozlišování grafických znaků a obrazných symbolů (písmena, číslice...),
- * námětové hry-např. hra na reportéra, hra na spisovatele,
- * jazykolamy,
- * slovní hádanky, rébusy,
- * jazykové hry (hrátky se slovy) slovní kopaná, skládání a rozkládání slov, vymýšlení slov na počáteční písmenko, procvičování hlásky na začátku slova + stejně začínající slovo,
- * sluchové a rytmické hry,
- * vokální činnosti,
- * činnosti na mimické vyjadřování nálad (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích - úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- * činnosti na vyřizování vzkazů a zpráv,
- * činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika),
- * hry a činnosti na rozvoj fantazie, na rozvoj představivosti.

8.2.2. Logicko-matematická inteligence:

- * řazení, přiřazování, třídění,
- * hádanky,
- * porovnávání,
- * vyhledávání rozdílů,
- * číselná řada,
- * tvary,
- * stavby (lego, konstruktivní stavebnice),
- * společenské hry,
- * pokusy, experimenty,
- * manipulace s předměty,
- * Logico piccolo– rozvoj logického myšlení pomocí obrázkových karet, pomocí vhodně kladených otevřených otázek, např. Co by se stalo, kdyby...,
- * hry na rozvoj logiky - Pět sirek, hry s kostkou, dej stejně /PET víčka/, na rozvoj prostorové představivosti, početní a matematické hádanky,

- * stavby z písku,
- * modelování,
- * smyslové hry,
- * určování vzájemné polohy předmětů = prostorové pojmy (je, není, v, na, před, za, pod, vedle, nad, vpředu, vzadu, blíž než, dál než, nahoře, dole),
- * určování a pojmenovávání vlastností daných předmětů (druh, barva, velikost, materiál, hmotnost, množství, délka),
- * funkční vlastnosti předmětů - účel, užitek a funkce předmětů,
- * umět umístit předměty podle pokynů,
- * zkoumání vlastností písku, kamene, půdy, sněhu, ledu, vody,
- * geometrické tvary – seznamování, pojmenování, používání správného názvosloví (čtverec, kostka, kruh, kolo, obdélník, hranol, trojúhelník, jehlan...),
- * analýza (metoda zkoumání složitého jevu rozkladem na jednodušší), dělení celku na díly – polovinu, čtvrtinu – dokresli polovinu srdce, kruhu, stromku, domečku...,
- * syntéza (spojování dvou nebo více částí do jednoho celku),
- * porovnávání (objemu, obsahu) zrakem, hmatem, váhou,
- * porovnání s pojmenováním - krátký – dlouhý, více – méně – stejně, kulaté – hranaté – špičaté,
- * stupňování - velké – větší – největší,
- * labyrinty, rébusy, hádanky,
- * učit uspořádat skupinu předmětů podle zvoleného pravidla,
- * pozorování jevů a proměn (přírodních, počasí, roční období, bouře, denní doba...) a hledat souvislosti, příčiny,
- * poznávání, orientace časových vztahů, pojmů,
- * dořešit nedokončený příběh,
- * vytvořit skupinu předmětů o daném počtu,
- * přiřazovat a porovnávat čísla,
- * hledat řešení problému,
- * skládky,
- * porovnávání prvků (množiny, soubory, určit o kolik je jedna hromádka větší, menší...),
- * jednoduché slovní úlohy (jeden bonbón a dva....).

8.2.3. Prostorová inteligence:

- * Práce s encyklopediemi, práce s mapou, orientace, vyhledávání,
- * návštěvy výstav a muzeí,
- * dopravní orientace-pravidla, dopravní situace, dopravní značky,
- * určování časové posloupnosti,
- * seznamování s prostorovými pojmy,
- * manipulace s předměty,
- * pozorování,
- * hry podporující tvořivost,
- * námětové hry,
- * společenské hry,

- * hry s pískem,
- * opičí dráhy,
- * modelování,
- * sebeobsluha,
- * skládání papíru podle instrukcí,
- * tvarovat papír mačkáním, překládáním, skládáním, stáčením do kornoutu, válce,
- * lepení,
- * trhání,
- * tiskání, obtiskování,
- * obrysy, stíny,
- * konstruktivní stavebnice,
- * vytvářet jednoduché i složitější stavby,
- * stavby z přírodních materiálů, využívání přírodních materiálů při stavbách, hrách, při vytváření dekorací (písek, hlína, kameny, šišky, květy, semena...),
- * kreslení různorodými materiály,
- * malování různými technikami,
- * koordinace ruka-oko,
- * námětová kresba (kresbou vyjádřit určité charakteristické rysy, vzájemné vztahy postav, vztah člověka k prostředí),
- * hledání podob věcí ve vzniklém tvaru,
- * modelování plastelíny, těsta, hlíny (mačkání, hnětení, válení, používání špachtle, zploštění koule do placky, hloubení, dělení na části, slepování částí, vryp, lepení detailů...),
- * vytváření z přírodnin – dekorace,
- * vyplňování plochy obrazců barvami, materiály,
- * rozvržení v ploše,
- * pozorování přírody,
- * orientace v prostorách, venku, ve městě, popis - města, vesnice, okolí, kde žiji,
- * přírodní jevy (voda, počasí...),
- * znázorňování cesty,
- * vnímání architektury,
- * sestavování, seskupování obrazců (puzzle),
- * manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním.

8.2.4. Hudební inteligence:

- * dechové hry,
- * zpěv,
- * rytmizace,
- * tanec-hra na tělo,
- * hra na hudební nástroje, rozlišování známých hudebních nástrojů,
- * poslech hudby, kulturní akce,
- * hudebně-pohybové hry,

- * sluchové hry (poznávání zvuků, tónů- hluboký, vysoký, slabě, nahlas)
- * zpívání sólové i ve skupině,
- * rytmizace (ve stoje, v sedu, v kleku....),
- * sluchová nápodoba zvuků, tónů, sluchově rozlišovat délku a intenzitu zvuků,
- * rozlišování rytmu - pochod, tanec, ukolébavka, veselá-smutná hudba, slavnostní hudba, vyjádření hudby pohybem,
- * dechová cvičení,
- * napodobování (ozvěna hudebních i nehudebních zvuků),
- * reakce pohybem na změnu tempa, výšku, rytmus, intenzitu hudby,
- * poznávání známých nejjednodušších písní podle melodie, podle slabik,
- * písničky s hádankou – zpívat známou písničku na slabiku – poznat o jakou písničku se jedná,
- * rytmický doprovod písničky, říkanky – hra na tělo,
- * taneční činnosti - s balónky – tanec s míčkem na čele, tanec s míčkem přivázaným za nohu, tanec ve dvojicích, ve skupinkách, ptačí tanec, diskotéka,
- * hudební dílna,
- * sluchové hry – např. Ptáčku, jak zpíváš?,
- * reakce na změny v hudbě,
- * hudebně-pohybové hry,
- * hudební divadlo.

8.2.5. Tělesně-pohybová inteligence:

- * běhání, (o závod, za vedoucím dítětem určeným směrem, se změnami směru - vyhýbání se, běh za míčem),
- * pohyb ve dvojicích, trojicích, zástupu, kruhu,
- * kutálení, házení, chytání,
- * překážkové dráhy - skok (snožmo na místě, snožmo z místa vpřed i vzad, jednož, do stoje rozkročeného, s otočením, do výšky, do dálky),
- * poskoky, seskoky, přeskoky, přelézání, podlézání, prolézání,
- * lezení (v podporu dřepmo - v rovině, po zvýšené ploše, lezení vzad, stranou),
- * plazení (po rovné i šikmé ploše, po břiše, na zádech, pod nízkou překážkou),
- * skluz v sedu, lehu,
- * zimní sporty,
- * pobyt na sněhu, v písku, na ledě, ve vodě,
- * turistika,
- * relaxace, uvolnění ramenních kloubů (pro psaní),
- * motorické cvičení,
- * správné držení tužky, štětce, lžice - rozvíjení dovedností potřebných pro psaní (uvolnění paže, zápěstí, manipulace s tužkou, uvolnění křečovitého držení předmětů...),
- * manipulace s nůžkami,
- * používání nástrojů, náradí a zahradního náčiní,
- * jízda na kolech, odstrkovadlech,
- * sebeobslužné činnosti,

- * seznamování s částmi lidského těla,
- * úklidové práce,
- * životospráva,
- * dramatizace,
- * výtvarné činnosti,
- * chůze (s překračováním překážek, po schodech, změny tempa chůze podle hudby),
- * tanec,
- * střídání běh – chůze,
- * orientace v prostoru,
- * reakce na barevné signály,
- * koulení míče (rukama, hlavou, nohama k danému cíli),
- * házení na cíl (L i P rukou, horním, dolním obloukem, jednoruč, obouruč),
- * chytání míče,
- * cvičení na nářadí, cvičení s drobným náčiním,
- * výstup a sestup,
- * nácvik správného dýchání,
- * rozlišování P a L strany,
- * pohybové vyjádření nálady, prožitku,
- * změny postojů a poloh dle instrukce,
- * obratnost,
- * otužování vodou, sluncem, vzduchem,
- * předplavecký výcvik,
- * turistika,
- * koordinační pohybové schopnosti,
- * relaxační cvičení,
- * jóga pro děti,
- * rovnovážné cviky,
- * posilování jednotlivých částí těla (mezilopatkové, zádové, břišní, stehenní, hýžděové svaly),
- * protahování jednotlivých částí těla (prsni, zádové, bederní, kyčelní a stehenní svaly),
- * zvýšení pohyblivosti páteře,
- * pohybové hry,
- * zacházení s běžnými předměty (předměty denní potřeby), rozvoj manipulačních schopností,
- * atletika, skákání na trampolíně, šplh.

8.2.6. Interpersonální inteligence:

- * kolektivní hry,
- * řešení problémů,
- * komunikace (rozhovor s dospělým, s dětmi),
- * návštěvy kulturních akcí, divadel,
- * komunitní kruh,
- * vzájemné vztahy,
- * práce ve skupinách,

- * napodobování,
- * dopravní hry na hřišti (ohleduplnost, tolerance, ochota, střídání),
- * společenské hry,
- * besídky,
- * seznamování se (děti, dospělé osoby),
- * znát jména dětí celého kolektivu, pravidla soužití v kolektivu,
- * začlenění do kolektivu,
- * seznamování s pravidly slušného chování, seznamování s etikou, etiketou, zdvořilé chování,
- * pravidla vedení dialogu,
- * vzájemné vztahy dětí (neubližovat si, mít se rádi, pomáhat si, umět se domluvit s ostatními),
- * pozice ve skupině, učíme umění řešit spory,
- * společná příprava i úklid pomůcek, hraček,
- * spolupráce (např. při hrách, denních činnostech, péči o prostředí MŠ), týmová práce, rozdělení rolí,
- * povědomí o jiných národnostech, zemích, kulturách,
- * posilovat přirozené vztahy (k rodině, sourozencům),
- * společné činnosti dětí + rodičů + MŠ (slavnosti, oslavy, besídky), dramatické hry,
- * hodnocení,
- * posouzení chování druhého, chování literárního hrdiny,
- * kolektivní tématické hry,
- * aktivity, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti,
- * vyřešit vzájemný spor apod.,
- * cvičení organizačních dovedností,
- * aktivity zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si pozic, do nichž se dítě přirozeně dostává,
- * využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte, utváření povědomí o České republice, tyto informace předávat srozumitelnou a věku odpovídající formou.

8.2.7. Intrapersonální inteligence:

- * činnosti pro rozvoj fantazie (např. co by se stalo, kdyby...),
- * vyprávění,
- * sebeobslužné činnosti – (udržovat pořádek ve svých věcech, úprava vlastního zevnějšku),
- * volná spontánní hra, zájmové hry
- * sólový přednes, zpěv,
- * dramatizace,
- * výtvarné činnosti,
- * vyvářet prostor pro relaxaci, meditování, snění, klid na samostatné uvažování a plánování,

- * podporovat nezávislost, umožňovat, respektovat, případně usměrňovat vyhraněnost názorů,
- * znát své jméno, příjmení, věk, adresu,
- * moje místo v MŠ (značka, židlička, postýlka, místo v koupelně...), moje pozice v MŠ, moje role v kolektivu,
- * činnosti vedoucí k péči o své zdraví, ovládání chování, bezpečný způsob chování
- * hry podporující a rozvíjející soustředění, pozornost, vnímání,
- * rozvoj charakterových vlastností, jako je cílevědomost, sebekontrola (svých citů, jednání),
- * sebeovládání, odvaha, trpělivost, zvědavost, přizpůsobivost, paměť,
- * všímavost (zda postřehne změny) – např. hra „Co se změnilo?“, napodobování,
- * umět samostatně splnit jednoduchý úkol,
- * rozlišovací schopnosti - podle chuti, vůně, čichu, hmatu, zraku,
- * kreslit, malovat, tvořit na základě osobních pocitů,
- * umět respektovat příkaz, zákaz,
- * utváření kladného vztahu k přírodě, k okolnímu prostředí (pozorování, vnímání, estetika),
- * vlastní hodnocení, sebehodnocení,
- * porozumění běžným situacím a činnostem, chápání pravidel,
- * umět přijmout zodpovědnost za výsledky vlastního jednání,
- * rozlišování hry od práce,
- * porovnávání situace z příběhu a z vlastní zkušenosti,
- * poznat rozdíl já – my,
- * učit se klást otázky – na základě zkušeností,
- * vyjádření vlastního názoru,
- * umět souhlasit, odmítnout,
- * navazování kontaktů,
- * učit vyjednávání,
- * vyjádření pocitů (pomocí loutky, slov, tance, hry, pomocí barev),
- * činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních,
- * činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, s důrazem na úspěšnost dítěte
- * cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- * dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.).

8.2.8. Přírodní inteligence:

- * pobyt v přírodě a její pozorování,
- * pokusy,
- * poznávání a pěstování rostlin, poznávání a chov zvířat, péče o ně,
- * ekologické cítění (třídění, ochrana přírody, zdravé prostředí),
- * seznámení se světem, jinými kulturami,

- * encyklopedie,
- * hry s přírodními materiály - sestavování obrázků z částí (zvířata, stromy, keře, květiny, hmyz, ptáci, aj....),
- * zvládání překážek,
- * turistika,
- * pěstitelství, péče o zeleň na školní zahradě,
- * vesmír,
- * sledování literatury a filmů s přírodovědnou tematikou,
- * pozorování a zkoumání vlastností a využití vody v životě člověka, v přírodě,
- * (v řece, rybníce, potoce, moři...), koupání a brodění, plavání ve vodě, hry ve vodě, hry na břehu, házení kamínků do vody, zrcadlo ve vodě (obrácené město, kostel, strom atd.), stavba rybníčků a hrází, hry s vodou, hry u jezu, ryby a živočichové ve vodě, návštěva vodárny, čističky vody,
- * pozorování a zkoumání vlastností a využití vzduchu,
- * pozorování a zkoumání vlastností a využití ohně,
- * povídání o životním prostředí – pojem,
- * ochrana životního prostředí,
- * hry v ekoateliéru,
- * seznamování a poznávání a pozorování živé přírody – pokusy, experimenty,
- * poznávání různých prostředí - prostředí město, louka, les, pole..., vnímat zvuky, vůně, barvy a tvary přírody,
- * sledování jevů a dějů v přírodě,
- * třídění odpadu – návštěva sběrného dvora, **ekologie** (třídění odpadu, skládky, druhy materiálů dřevo, plast, sklo, papír; recyklace,
- * sledování přírodních úkazů a povídání o nich – bouřka, duha, vítr,
- * hra na stopaře v přírodě,
- * pouštění draků a větrníků,
- * všímání si proměn přírody během jednotlivých ročních období,
- * aktivity zaměřené k poznávání významu lidské práce pro přírodu,
- * péče o přírodu v zimě,
- * četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s tématem přírody,
- * návštěva ZOO, přírodních koutků, skanzenů,
- * činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí.

8.3. Školní vzdělávací program „Čáry máry, slunce hřeje“

Při plánování se učitelky zaměřují na potřeby a přání dětí. Děti jsou spoluzodpovědné za své vzdělávání a mají možnost se spolupodílet na jeho plánování, což posiluje jejich sebehodnotu a sebevědomí.

Učitelka je pro dítě průvodce na cestě, která vede k cíli. Proces vedoucí k cíli je při učení stejně důležitý, jako konečný výsledek. Učitelky a děti jsou spolutvůrci třídních pravidel, která jsou jednoduchá, jasná a určují žádoucí chování ve spolku dětí.

Třídy jsou heterogenní, tzn. věkově smíšené. Děti se zde učí vzájemné toleranci, spolupráci, učení probíhá nápodobou, mladší děti se přirozeně učí od starších.

Vzdělávací proces probíhá v integrovaných blocích, v nichž pracujeme s dílčími tématy, která se vzájemně propojují. IB jsou formulovány obecně. Délka témat závisí na obsahové bohatosti tematického celku, náročnosti obsahu, povaze tématu, dalších aktivit a zájmu dětí.

Integrované bloky a jejich propojení s třídními vzdělávacími programy (TVP)

Každý IB je rozpracovaný do několika témat nebo do doporučených/navrhovaných témat. Témata nejsou závazná. Pedagog si volí jejich pořadí podle momentální situace. Má možnost i některá témata vynechat. Plánování do TVP probíhá na úrovni třídy, při celoškolských akcích plánujeme společně se všemi pedagogy.

Časové rozložení bloků může být různé, podle zájmu dětí a bohatosti nabídky pedagoga,

Evaluace realizovaných témat prostřednictvím dílčích vzdělávacích cílů z pěti

oblastí RVP PV provádí pedagog vždy po ukončení dílčího tématu.

Rodiče jsou seznamováni s plánovanými tematickými celky na nástěnkách v šatnách.

navrhovaná dílčí témata jsou volena tak, aby dávala možnost učitelkám plánovat operativně podle momentální situace, potřeb dětí a třídy. Tato forma dává možnost učitelkám pracovat s tématy kreativně, podporovat individualizaci ve třídách a přizpůsobovat plánování momentálním situacím a potřebám.

Děti pracují na svém rozvoji v centrech aktivit, která rozvíjí všechny oblasti dítěte v souladu s jeho schopnostmi a možnostmi (více variant náročnosti) a zasahují do všech vzdělávacích oblastí RVP. Učení probíhá v činnostech a v souvislostech. Tato forma napomáhá vnímání světa jako celku.

Důležitá v procesu učení je také spolupráce s rodinou. Nabízíme rodině různé formy spolupráce, které vyhovují jejím potřebám, možnostem. Například spoluúčast na akcích, poskytování materiálů, využívání nápadů k činnostem, využívání nabídek k seznamování dětí např. se zajímavým povoláním, koníčkem...

Spolupráce probíhá i formou ranních úkolů pro děti s rodiči.

Integrované bloky

8.3.1. Od maminky ke sluníčku

Charakteristika bloku:

Rozvoj a upevňování schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, učit se, že je důležité dodržovat dohodnutá a nastavená pravidla (společností, rodinou, školou, kamarády), učit se být platnou součástí těchto společenství .

Navrhovaná dílčí témata

- * Já v MŠ
- * Já a kamarádi
- * Poznáváme co je kolem nás a kolem naší školky
- * Podzim čaruje
- * Dary přírody
- * Co nám roste na zahrádce, Co najdeme v lese
- * Změny v přírodě, podzimní počasí

Vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Klíčové kompetence:

Směřujeme k tomu, že na konci předškolního období dítě:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- průběžně si rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, umí pomoci slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

Očekávané výstupy:

Dítě by na konci předškolního vzdělávání mělo umět:

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- sledovat očima zleva doprava
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení

- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

8.3.2. *Tradice se sluníčkem*

Charakteristika bloku:

Seznamování dětí s tradicemi, zvyky a svátky spojenými se společností, s přírodou, s místem, s rodinou. Přibližování české lidové slovesnosti, posilování prosociálního chování, utváření povědomí o důležitých lidských hodnotách (úcta, pokora, sdílení, obdarování...). Charakteristické znaky, jejich význam (z historického pohledu i ze současnosti), Spolupodílení se na přípravách svátků, seznamování se státními svátky, se svátky tradičními i s místními tradicemi a oslavami

Navrhovaná dílčí témata:

- * Havelské posvícení.
- * Vánoce, Adventní čas.
- * Velikonoce.
- * My tři králové jdeme k vám.
- * Svátek matek.
- * Den dětí.
- * Masopust.
- * Halloween.
- * Svátek čarodejnic
- * Pohádkový les

Vzdělávací cíle:

- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Klíčové kompetence:

Směřujeme k tomu, že na konci předškolního období dítě:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění

Očekávané výstupy:

Dítě by na konci předškolního vzdělávání mělo umět:

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
- spolupracovat s ostatními
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

8.3.3. *Sluníčko pod peřinou*

Charakteristika bloku:

Děti se seznamují se zimními sporty, s obdobím, kdy příroda odpočívá, co se děje v zimě venku, doma, jak se chováme, jak se oblékáme, co děláme pro své zdraví i zdraví ostatních. Vytvářet povědomí o zdravém životním stylu, vést k bezpečnému chování.

Navrhovaná dílčí témata:

- * Příroda v zimě
- * Les v zimě (les a lesní zvěř)
- * Zimní sporty a já
- * Co si vezmu na sebe
- * Co děláme celý den, co děláme celý rok (počasí, roční období)
- * Pokusy pro radost a poznání
- * Moje tělo

Vzdělávací cíle:

- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy

- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Klíčové kompetence:

Směřujeme k tomu, že na konci předškolního období dítě:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Očekávané výstupy:

Dítě by na konci předškolního vzdělávání mělo umět:

- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- utvořit jednoduchý rým
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova

- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

8.3.4. *Jak se žije pod sluníčkem*

Charakteristika bloku

Děti se seznamují se změnami v přírodě v jarním období, učí se poznávat hospodářská zvířata a jejich mláďata, seznamují se s jejich životem a významem pro člověka, pro přírodu, poznávají koloběh života v přírodě, seznamují se s životem na zeměkouli, poznávají různost lidí, a jejich života, získávají povědomí o tom, že Země je místo pro život a je nutné ji chránit a pečovat o ni. Dozvídají se o bezpečném chování při pohybu na cestách a na silnicích, dodržování pravidel a jejich význam.

Navrhovaná dílčí témata:

- * Přišlo jaro do vsi
- * Země – náš domov
- * Čím budu
- * Čtu, čteš, čteme...
- * Bezpečně na cestě do školky
- * Co jezdí, létá, pluje

Vzdělávací cíle:

- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- poznávání jiných kultur
- vytvoření povědomí o vlastní souměřitelnosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Klíčové kompetence:

Směřujeme k tomu, že na konci předškolního období dítě:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku
- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nešikovnost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

Očekávané výstupy:

Dítě by na konci předškolního vzdělávání mělo umět:

- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)

- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

8.3.5. *Se sluníčkem do přírody*

Charakteristika bloku:

Děti se budou učit chápat děj pohádek a příběhů, posloupnost děje, naučí se vyprávět jednoduché pohádky, budeme podporovat dramatické dovednosti, děti se budou učit ovládat různé typy loutek, maňásků, vedeme k tvořivému přístupu v dramatizaci, budeme společně poznávat, co se děje v přírodě s příchodem léta, jaké možnosti nabízí letní počasí. Využívat podmínek k pobytu venku, rozvíjet obratnost, zdatnost, překonávat strach z neznámých situací, orientovat se v přírodě, v blízkém okolí.

Navrhovaná dílčí témata:

- * Z pohádky do pohádky
- * Co umí voda
- * Les, louka, zahrada
- * Město a okolí

Vzdělávací cíle:

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj komunikativních dovedností
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj kooperativních dovedností
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

Klíčové kompetence:

Směřujeme k tomu, že na konci předškolního období dítě:

- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení

- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

Očekávané výstupy:

Dítě by na konci předškolního vzdělávání mělo umět:

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- chápat slovní vtip a humor
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- poznat napsané své jméno
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

8.4. Environmentální vzdělávání v mateřské škole

8.5. Environmentální výchova

- vytvářet u dětí kladný vztah ke svému okolí, k přírodě,
- učit se udržovat estetický vzhled svého okolí (hrací koutky, prostředí MŠ, okolní prostředí – pozemek, zahrádka),
- péče o své vlastní věci,
- učit se vnímat okolní prostředí,
- pozorování počasí, změny v přírodě způsobené různými vlivy počasí – povodně, vítr, bouřka, záplava, duha...
- péče o své okolí, jeho udržování – sběr surovin, třídění surovin, recyklace

8.6. Dlouhodobé plány pro rozvoj environmentálního vzdělávání v MŠ

- šetření elektrickou energií,
- šetření vodou,
- třídění odpadu podle druhu – plasty, papír, sklo,
- sběr léčivých bylin pro vlastní spotřebu, sušení pomerančové kůry,
- život ve vodě, ve vzduchu, na suchu

8.6.1. Chování v přírodě

- chráníme a šetříme přírodu – neodhazovat odpadky,
- netrhat rostliny, které nevyužijeme,
- nelámat stromy, keře,
- chovat se ohleduplně – nekřičet, neplašit zvěř,
- periodické návštěvy v ZŠ – sledování života vodních živočichů a hlodavců – shromažďování krmiva pro tyto živočichy – sušení chleba, pěstování zeleniny...

8.6.2. Působení dětí na rodiče i ostatní dospělé ve svém okolí

- jezdit autem jen na povolených cestách,
- neodhazovat odpadky mimo určené nádoby, nekouřit v lese a neodhazovat nedopalky po cestách, nekouřit na zakázaných místech,
- ohleduplné chování v přírodě i mimo dobu pobytu v MŠ,

- s rodiči třídit odpad i v domácnosti,
- spolu s rodiči se snažit praktikovat poznatky získané v MŠ,

8.7. Krátkodobé plány pro rozvoj environmentálního vzdělávání

8.7.1. Podzim:

- sběr kaštanů, žaludů, šípků,
- shrabování listí, úklid školní zahrady

8.7.2. Zima:

- zakrmování lesní zvěře, spolupráce s místním sdružením myslivců

8.7.3. Jaro:

- vyhrabování trávy – zákaz vypalování trávy, ochrana životního prostředí,
- setí okrasných květin, zajímavých rostlin, zeleniny
- úklid školní zahrady, čištění studánky v Nedamově,
- sběr a sušení léčivých bylin (podběl, hluchavka, bezinka, sedmikráska...),
- pěstování zeleniny a bylinek na školní zahrádce,
- vysazování zeleně – okrasné keře

Organizace celodenních výletů po zajímavostech ve vzdálenějším okolí školy – návštěva skanzenů a muzeí, Jílové u Prahy, Přerov nad Labem, Toulcův Dvůr, Prokopské údolí, seznamování dětí se způsobem života našich předků, s tradicemi, s řemesly, s historickými předměty.

9. Podmínky vzdělávání

9.1. Věcné podmínky

Mateřská škola má velmi dobré prostorové podmínky, ve třídách jsou zřízena centra aktivit – **viz 5.1 (Rozvíjení dítěte a jeho schopnost učení)**, která děti využívají podle svých zájmů a individuálních potřeb.

Třídy jsou vybaveny nábytkem, který odpovídá věkovému rozložení dětí, počtu dětí, hygienické zařízení je v dostatečném počtu, odpovídá hygienickým požadavkům.

Hračky, pomůcky, materiály jsou umístěny tak, aby byly dětem volně k dispozici, jsou přehledně a srozumitelně uloženy, jsou stanovena pravidla pro jejich používání a ukládání. Ve spolupráci s SPC (Speciálně-pedagogické centrum) a PPP (Pedagogicko-psychologická poradna) jsou zajišťovány vhodné kompenzační pomůcky pro děti vyžadující speciální vzdělávací potřeby.

Výrobky a práce dětí jsou umístovány tak, aby si je mohli prohlížet i rodiče, děti se také podílí na výzdobě společných prostor školy.

U školy je rozlehlá zahrada, která skýtá velký prostor jak pro zábavu, tak pro vzdělávání (viz charakteristika školy).

Všechny prostory vnitřní i venkovní jsou bezpečné a splňují bezpečnostní i hygienické normy. V každém pavilonu jsou samostatné toalety pro děti, samostatné umývárny, v každé umývárně je sprchový kout.

Na školní zahradě je umístěno mlhoviště, kde se děti mohou ochlazovat v případě letních vyšších teplot a dále „pítko“, čímž mají děti k dispozici možnost napití po celou dobu pobytu na školní zahradě.

9.2. Životospráva

Dětem je podávána plnohodnotná a vyvážená strava, skladba jídelníčku odpovídá požadavkům zdravé výživy. Děti mají k dispozici dostatek tekutin, ty si mohou brát podle své potřeby. Postupně zavádíme způsob průběžných svačin, kdy si děti v určeném čase dojdou pro svačinu podle svých potřeb.

V mateřské škole je zajištěn pravidelný rytmus činností, který je možné přizpůsobovat podle momentálních potřeb dětí a aktuální situaci.

Pobyt venku je každodenně uskutečňován jak dopoledne, tak v odpoledních hodinách, s tím, že program činností je přizpůsobován momentálním povětrnostním podmínkám.

Dostatek pohybu mají děti jak venku, tak uvnitř budovy. Respektujeme potřebu střídání aktivit a klidových činností dětí.

9.3. Psychosociální podmínky

Nově příchozím dětem je umožňován adaptační režim, pedagogové respektují potřeby jednotlivých dětí, pomáhají je uspokojovat. Všichni zaměstnanci se snaží o to, aby se děti cítily ve školce jistě, spokojeně a bezpečně, aktivity řízené a spontánní jsou v rovnováze, spíše převažují aktivity spontánní. Nabídka činností vychází z potřeb a zájmů dětí, rozvíjí dítě ve všech oblastech jeho osobnosti. Pedagogové používají k hodnocení pozitivní ocenění, podporují děti v samostatných činnostech, pokusech a experimentech, zároveň dbají na bezpečnost dětí při jejich konání.

Vzájemné vztahy mezi dospělými jsou postaveny na důvěře, úctě k druhému, porozumění, vzájemné pomoci a podpoře, čímž jsou pozitivním vzorem pro děti.

Po svačině se děti postupně scházejí v ranním kruhu. RK je bezpečné místo pro společné setkávání, sdílení, seznámení se s tím, co děti v daném dni čeká, pro udržování určitých rituálů (vzájemné pozdravení, kalendář, přání, oslavy, hraní her atp.) Ranní kruh poskytuje rovněž prostor pro motivaci k tématu, o kterém si děti v daném období povídají.

Učitel/ka může v tomto čase velmi snadno zjistit, co všechno už děti o daném tématu vědí, co by je dále zajímalo, co by se chtěly dozvědět. Děti zde také přicházejí se svými návrhy témat, které by je zajímaly a společně s učitelkou plánují činnosti formou myšlenkových map do center aktivit. Děti se zde též učí naslouchat jeden druhému, dodržovat společně domluvená pravidla, vyjadřovat své pocity, názory atp.

Prostřednictvím programu Začít spolu naplňujeme vyváženost spontánních a řízených aktivit. Během nepřímo řízených aktivit se děti vzdělávají v menších skupinách v pozitivní atmosféře. V Centrech aktivit jsou dětem nabízeny činnosti k danému tématu, které si samostatně volí. Tím u dětí podporujeme samostatnost, spolupráci, možnost volit si vlastní řešení a postupy, vybrat si pomůcky a materiály, samostatně je přichystat a uklidit.

Sebehodnocení dětí probíhá jednak přímo po ukončení práce v centrech formou prezentace, kde děti představí svoji práci, řešení úkolu, mohou zde vyjádřit jak se jim pracovalo... Dále může hodnocení a sebehodnocení probíhat v komunitním kruhu, kde si děti mohou odprezentovat např. svoje obrázky, výtvary atp. a také sdělit ostatním svoje pocity a potřeby, které je provázely v průběhu činnosti.

9.4. Organizace

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na momentální situace. Pravidelně zařazujeme zdravotně preventivní pohybové aktivity, děti v MŠ mají pevné zázemí, aktivity spontánní i řízené jsou v rovnováze, taktéž aktivity, které mohou být považovány za nadstandardní, jsou zařazovány tak, aby nenarušovaly celkovou pohodu v MŠ. Dětem je dáno dostatek času pro jejich spontánní hru, pro její dokončení, nebo pokračování v pozdější době. Veškeré aktivity jsou organizovány tak aby děti podněcovaly k vlastní aktivitě, experimentování. Děti mají částečně zabezpečeno soukromí, pokud to potřebují, mají možnost pobýt v klidném místě ve třídě. Pro realizaci plánovaných činností se snažíme zajišťovat vhodné materiální podmínky. V mateřské škole je zajištěna péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Učitelky se vzdělávají v oblasti speciálních přístupů k takovýmto dětem, aby bylo zajištěno jejich adekvátní vzdělávání.

Péče o děti nadané spočívá především v tom, že pedagog sleduje zájmy dětí, podporuje činnosti, o které dítě jeví nadstandardní zájem, či pro které se u něj projevují určité vlohy.

Jak probíhá den v mateřské škole:

ve všech třídách je stejný, každá třída si jej však může upravit dle momentálních podmínek

- po příchodu do mateřské školy osobní hygiena, hry a činnosti podle vlastního výběru dětí, hry v centrech aktivit, cvičení a sportovní aktivity,

- podávání svačiny, pedagogická činnost, výchovně-vzdělávací aktivity práce v centrech aktivit, hodnotící kruh
- pobyt v přírodě, výlety, poznávací pobyty,
- příprava na oběd, oběd, osobní hygiena, příprava na odpočinek,
- odpočinek, klidové činnosti, postupné vstávání,
- osobní hygiena, svačina,
- odpolední zájmové činnosti, hry, pobyt na zahradě až do rozchodu dětí domů

9.5. Řízení mateřské školy

Pracovníci mají rozdělené kompetence, povinnosti, informační systém je funkční, snažíme se o to, aby systém plánování a práce byl funkční a efektivní. Opíráme se o analýzu minulých zkušeností. Zaměstnancům je ponecháno dostatek pravomocí, jejich názor je přijímán, v případě že je přínosem pro chod školy je akceptován. Evaluační systém zahrnuje všechny stránky chodu školy, z výsledků jsou vyvozovány závěry, které jsou dále využívány a pracuje se s nimi v dalším plánování. Spolupracujeme se zřizovatelem, se základní školou, s okolními mateřskými školami, s rodiči, dále spolupracujeme s odborníky - pedagogy, psychology, logopedy.

Péče o začínající učitelky - v případě nástupu nové začínající učitelky je pověřena metodickým vedením zkušená učitelka s praxí, která má funkci uvádějící učitelky. Předává potřebné zkušenosti a informace a pomáhá jí při její práci. Provádí hospitace a při společném hodnocení jí metodicky vede. Začínající učitelka má zajištěno další vzdělávání, hospituje u zkušenějších kolegyně. Hospitace ze strany ředitelky jsou u začínajících učitelek častější, se zaměřením na aktuální potřeby či nedostatky. Každé hospitaci předchází předhospitační rozhovor a následuje rozbor sledovaných činností.

9.6. Personální a pedagogické zajištění

Pracovní tým pracuje na základě jasně vymezených podmínek, zaměstnanci se dále vzdělávají, ředitelka podporuje jejich další rozvoj a profesionalizaci.

Při všech činnostech je zajištěna dětem optimální pedagogická péče. Pedagogové spolu vzájemně spolupracují, předávají si zkušenosti, poznatky, pomáhají si.

Specializované služby jsou zajišťovány odborníky.

9.7. Spolupráce s rodiči

V komunikaci s rodiči se snažíme o vytvoření maximální důvěry, vstřícnosti, pochopení, spolupráce funguje na základě partnerství.

Pedagogové sledují vývoj a potřeby dětí, konzultují s rodiči a pravidelně je informují o pokrocích a prospívání dětí, snaží se domlouvat na společném postupu výchovy. V případě zájmu mají rodiče možnost spolupodílet se na dění v mateřské škole. Mohou se účastnit společných akcí, které pro ně pořádáme v průběhu roku, jsou v dostatečném předstihu informováni o tom, co se v mateřské škole připravuje a děje.

Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu, pomáhá rodičům v péči o dítě, doplňuje rodinnou výchovu, nabízíme poradenství a osvětu.

Společné akce :

- ✓ vánoční besídky
- ✓ karneval
- ✓ velikonoce
- ✓ setkávání s rodiči dětí ke Dni matek
- ✓ vystoupení v klubu důchodců
- ✓ výlety
- ✓ masopust, havelské posvícení
- ✓ vánoční besídky,
- ✓ spolupráce při vytváření výrobků na výstavu
- ✓ společné výtvarné dílničky
- ✓ ranní úkoly s dětmi

10. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Mateřská škola se dlouhodobě věnuje dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, učitelky jsou proškoleny v různých oblastech speciálního vzdělávání (pro děti mentálně postižené, děti s vadami sluchu, s poruchou autistického spektra, děti s řečovými vadami, děti tělesně postižené...)

Úzce spolupracujeme se Speciálními pedagogickými centry a s Pedagogicko-psychologickou poradnou.

Mateřská škola poskytuje vzdělávání také dětem, které potřebují speciální vzdělávací potřeby. Takovým dětem jsou poskytována podpůrná opatření dle potřeb. Podpůrná opatření se dělí do pěti stupňů.

První stupeň podpůrných opatření poskytuje škola na základě vlastní diagnostiky dítěte, kterou průběžně provádí učitelka ve třídě.

Po vyhodnocení situace stanoví Plán pedagogické podpory (PLPP), který by měl dítěti pomoci zvládnout pobyt v mateřské škole.

Pokud tento PLPP neplní svůj účel, navrhne učitelka další postup, kterým je zpravidla vyšetření dítěte u příslušných odborníků ze školského poradenského zařízení (ŠPZ) – Pedagogicko-psychologická poradna (PPP), Speciálně-pedagogické centrum (SPC).

Zde mohou být dítěti na základě vyšetření stanoveny další podpůrná opatření ve stupni 2-5. S výsledky vyšetření jsou seznámeni jak rodiče, tak mateřská škola.

Na základě zprávy vydané odborníky učitelka vypracuje vzdělávací plán, případně Individuální vzdělávací plán (IVP). Tyto plány vychází ze standardní vzdělávací nabídky mateřské školy, která je vypracována tak, aby bylo možné z ní čerpat v případě vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami ale i při vzdělávání dětí nadaných. Na základě zprávy mateřská škola zajistí také odpovídající pomůcky, které dítěti usnadní jeho rozvoj.

Zákonný zástupce je informován o způsobu práce a se vzdělávací nabídkou tak, aby mohl s dítětem dále pracovat i v domácím prostředí a pomáhal mu tak, aby byl jeho handicap maximálně vyrovnáván.

Jako velmi důležité vnímáme citlivý a přiměřený přístup nejen pedagoga k dítěti.

Nezbytným předpokladem pro úspěšný rozvoj dítěte je spolupráce rodiny s učitelkou, podpora školy v přístupu k dítěti, učitelka také úzce spolupracuje se ŠPZ, případně dalšími odborníky.

10.1. Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními

V případě že učitelka shledá v průběhu roku u dětí vývojové nebo jiné problémy, nastaví první stupeň podpůrných opatření a vypracuje plán pedagogické podpory.

- Plán pedagogické podpory učitelka vyhodnocuje nejdéle po třech měsících,
- IVP vypracovává ředitelka ve spolupráci s učitelkou na základě doporučení ŠPZ, jeho vyhodnocování proběhne poprvé po třech měsících, dále ve druhém pololetí školního roku, zpravidla v měsíci květnu.
- **Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními**

Školní vzdělávací program a jeho nastavení podporuje individuální vzdělávání .

Vzdělávací program Začít spolu, který v mateřské škole uplatňujeme, je velmi vstřícný právě k dětem s odlišnými vzdělávacími potřebami, neboť je založen na individualizaci, respektování odlišností, respektuje postupný vývoj dítěte a jeho potřeby a zájmy. Nabídka

školy je připravena v souladu s inteligencemi osobnosti, pro každou inteligenci máme připravenou širokou nabídku činností, ze které je možné čerpat s ohledem na odlišné tempo rozvoje jednotlivých dětí včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Učitelky volí vhodné metody přiměřeně k potřebám konkrétních dětí a konkrétních požadavků v souladu s jejich postižením.

V případě že odborníci doporučí, je dítěti mimo jiné přidělen také asistent pedagoga.

10.2. Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.

Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání (v případě lesní mateřské školy v jednotlivém území, kde zejména probíhá pedagogických program a kde má škola zázemí). V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpurným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

11. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Všechny učitelky jsou proškoleny v metodě NTC Learning (MENSA ČR), kde se seznámily s různými metodami a přístupy pro rozvoj dětského mozku. *(NTC Learning je unikátní systém učení dětského mozku za pomoci cvičení, které mají vědecký základ v průkaznosti zvýšení efektivity využívání mozkové kapacity v dětském věku.*

Zdroj:<https://deti.mensa.cz/index.php?pg=ntc--metoda>).

12. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Mateřská škola může poskytovat vzdělávání dětem již od dvou let. Na vzdělávání dítěte od dvou let věku nemá zákonný zástupce právní nárok.

Naše Mateřská škola poskytuje vzdělávání dětem od tří let věku, protože není schopná v plném rozsahu zajistit odpovídající podmínky nastavené ministerstvem školství. Pokud poskytneme možnost přijetí dětí mladších tří let, vždy tomuto předchází velmi důkladné zhodnocení možností, potřeby zákonného zástupce a hlavně zralost a schopnosti daného dítěte. Vždy tomuto rozhodnutí předchází rozhovor se zákonným zástupcem, kde důkladně společně zvážíme všechny okolnosti a doporučíme zvážení cele situace tak, aby rozhodnutí bylo ve prospěch dítěte.

Tato skupina dětí potřebuje zcela specifické podmínky pro svůj rozvoj. V tomto věku ještě nemůžeme hovořit o vzdělávání, tyto děti v mateřské škole získávají především základní sociální návyky, učí se hygienickým návykům, objevují, zkouší, zkoumají nejbližší okolí, učí se existovat s více vrstevníky ve skupině.

U těchto dětí se projevuje silná potřeba fixace na dospělou osobu, učitelka pro ně určitým způsobem nahrazuje rodiče.

Takto malé děti se učí především nápodobou, situačním učením, prožitkovým učením, a především přirozenou hrou. S dětmi je nutné často činnosti opakovat, proto nezařazujeme velké množství činností, ale dbáme na to, aby si děti měly čas dostatečně osvojit prožívané.

Učitelka nemůže suplovat matku, je třeba rozlišovat roli rodiče a pedagoga, mateřská škola má za úkol pouze doplňovat rodinu, ne ji nahrazovat.

V mateřské škole- pokud to organizační důvody dovolí – vytváříme samostatnou třídu dětí ve věku od dvou do tří a půl roku. Pokud nelze naplnit jednu třídu, děti jsou zařazovány k ostatním dětem do heterogenních tříd.

Dbáme na přirozené a citlivé střídání nabídky činností a aktivit tak, aby děti měly co nejvíce času pro vlastní volnou hru a pohybové aktivity.

12.1. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

12.1.1. Psychosociální podmínky

Mateřská škola zajišťuje podmínky tak, aby reagovaly na vývojová specifika. Stejně jako u starších dětí je brán zřetel na individualitu dítěte, jeho potřeby a především na jeho možnosti. Takto malé děti mají potřeby odlišné od dětí starších, proto je také upraven režim dne s ohledem na tyto potřeby a hlavně na momentální situaci.

- Je zajištěn pravidelný denní režim,
- srozumitelná a jasná pravidla
- individuální péče
- dostatečná emocionální podpora ze strany personálu,
- dětem je poskytován pocit bezpečí a jistoty,
- přiměřeně podnětné prostředí,
- podnětné činnosti s ohledem na věk, na rozvoj a zájem dítěte,

12.1.2. Materiální a režimové podmínky

- Třída pro tyto děti je vybavena hračkami a ostatními pomůckami, které splňují bezpečnostní podmínky a jsou určeny pro děti do tří let.
- Pokud jsou děti umístěny v homogenní třídě, pak spodní skříňky jsou uzavřené, dostatečně zabezpečené,
- Pokud jsou děti umístěné v heterogenní třídě, pak je ve třídě uzpůsobeno ukládání hraček tak, aby ve spodních částech skříněk byly umístěny hračky v uzavřených skříňkách a byly zde hračky vhodné pro mladší věkovou kategorii, ve vyšších částech jsou umístěny hračky a pomůcky pro děti starší, aby v co největší míře mohl být uplatňován model vzdělávání Začít spolu.
- ve třídě je prostor upraven tak, aby bylo zajištěno co nejvíce místa pro volný pohyb a hru dětí, aby umožňoval variabilitu prostředí a umožňoval možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku,
- mateřská škola má odpovídající hygienické zázemí, v šatně je dostatek prostoru pro zajištění ukládání svrchního i spodního oblečení,
- hygienické potřeby jsou ukládány ve vyhrazené části v umývárně,
- režim dne vychází z běžného režimu dne v mateřské škole a je částečně přizpůsoben tak, aby zohledňoval potřeby dětí – je zajištěna pravidelnost, dodržování rituálů, dostatek času na realizaci činností, čas na stravování dostatek času na odpočinek,
- v mateřské škole jsou vytvořeny podmínky pro adaptaci dítěte vždy spolu s rodiči,

- pedagog doporučí ideální nastavení a optimální průběh s ohledem na přání rodičů a potřeby dítěte,
- používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty je umožněno tak, aby se dítě ve třídě cítilo spokojeně, ale jsou nastavena pravidla pro užívání takovýchto pomůcek (bezpečnost, velikost, zajištění hygienických pravidel, množství...),
- vzdělávací činnosti jsou realizovány přiměřeně k věku dětí, v menších skupinách nebo individuálně, podle potřeb nebo zájmů dítěte,
- ve třídě nastaví pedagog dětem jasná a srozumitelná pravidla, která důsledně vyžaduje, a to nejen pro používání hraček, ale s ohledem na všechny činnosti prováděné ve třídě, venku i v mateřské škole,
- ze strany pedagogů ale i dalšího personálu je směrem k dětem vždy uplatňován citlivý, laskavý, ale důsledný přístup,
- pedagog spolupracuje s rodinou, informuje pozitivně o dítěti, v případě požadavků rodiny podává na vyžádání další informace o dítěti.

13. Zvláštní pravidla pro vyhlášení mimořádného volna a mimořádného vzdělávání distančním způsobem v období epidemie onemocnění Covid-19

Ředitelka mateřské školy může dle zákona č.94/2021 Sb o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění Covid-19 v platném znění vyhlásit ve školním roce mimořádné ředitelské volno v celkovém rozsahu až 10dnů.

V této době je mateřská škola povinna zajistit vzdělávání distančním způsobem a to pro děti, pro které je předškolní vzdělávání povinné.

Podmínky pro vyhlášení mimořádného ředitelského volna:

Ředitel MŠ vyhlásí mimořádné ředitelské volno pokud z důvodu izolace, karantény nebo onemocnění Covid-19 pedagogických pracovníků nelze zajistit prezenční vzdělávání v MŠ nebo vzdělávání distančním způsobem podle §184a školského zákona (např. když MŠ uzavře KHS nebo většina třídy je v karanténě – viz níže).

Toto ředitelské volno lze vyhlásit jen v případě izolace, karantény, onemocnění Covid-19 pedagogických pracovníků, nikoli z důvodu izolace a karantény nepedagogických zaměstnanců.

Pokud nelze zajistit provoz MŠ z důvodu např. střevní virózy u všech pedagogických pracovníků, nemůže ředitel vyhlásit toto mimořádné ředitelské volno. (Ale postupuje podle § 3 vyhlášky o předškolním vzdělávání.)

Ředitel MŠ oznámí vyhlášení mimořádného ředitelského volna zákonným zástupcům dětí a zřizovateli.

Zákonným zástupcům vzniká nárok na ošetřovné.

Ředitel MŠ může vyhlásit až **10 dnů** mimořádného ředitelského volna **ve školním roce**.

14. Evaluační systém

14.1. Cíl evaluace:

průběžné vyhodnocování průběhu vzdělávání, používání metod, prostředků a forem práce, vyhodnocování jejich efektivity ve výchovně-vzdělávacím procesu. Evaluační proces dále bude zahrnovat využívání a uplatňování nových poznatků a zkušeností, soulad RVP -ŠVP – TVP, sebeevaluaci všech zaměstnanců a jejich působení na chod zařízení.

14.2. Předmět evaluace:

Sledujeme a vyhodnocujeme:

14.2.1. Podmínky ke vzdělávání

- Charakteristika školy
- Personální podmínky
- Psychosociální podmínky
- Věcné podmínky
- Materiálně-technické podmínky
- Finanční podmínky

14.2.2. Průběh a výsledky vzdělávání

- Soulad RVP – ŠVP – TVP
- Naplňování požadavku RVP – prožitkové učení, pedagogické postupy,
- Evaluace dětí, třídy, sebeevaluace,
- Kvalita práce pedagogů
- Organizace akcí školy, jejich prezentace

14.2.3. Spolupráce školy s rodiči, vztah školy a ostatních subjektů

- Spolupráce s rodiči
- Spolupráce se zřizovatelem
- Spolupráce s dobrovolnickými spolky v obci

14.2.4. Řízení školy, kvalita personální práce, DVPP

- Kvalita řízení a plánování
- Hospitační činnost
- Další vzdělávání pracovníků
- Kvalita práce provoz. pracovníků–kuchyně, úklid MŠ, péče o zahradu, údržba prostor MŠ

14.3. Formy evaluace:

- Dotazníky
- Hospitační záznamy
- Rozhovory, diskuse
- Vzájemné návštěvy
- Diagnostika dítěte
- Rozbory školní dokumentace, analýza dětských prací, portfolií dětí, fotodokumentace,

14.4. Časový plán a odpovědnost

Hodnocení podmínek ke vzdělávání 1x ročně všichni zaměstnanci

Průběh a podmínky ke vzdělávání, kvalita výsledků práce v rámci třídy

Průběžně pg. Pracovnice

Hodnocení výsledků vzdělávání celé třídy, individuální rozvoj dětí

2x ročně (leden, červen) pg. Pracovnice

Sebehodnocení analýzou své práce pomocí dotazníku

Průběžně, dotazník 1x ročně všichni zaměstnanci

Hodnocení zaměstnanců

hosp. činnost – dle potřeby - ředitelka

Rozhovory – průběžně

Evaluaace integrovaných bloků, jejich průběh a výsledky

Po skončení IB

pg. pracovnice

Evaluaace vzdělávání dětí integrovaných

1x měsíčně

pg. pracovnice

Organizace akcí, jejich prezentace

Po uskutečnění akce

pg. pracovnice

Spolupráce školy s rodiči, spokojenost rodičů s prací MŠ pomocí dotazníku a rozhovory s rodiči

Rozhovory průběžně

1.dotazník v závěru škol. roku, dále 1x za 2 roky

pg. pracovnice

Vyhodnocení ŠVP v jednotl. třídách, poté společně

Závěr škol. roku

pg. pracovnice

Přílohy: samostatné dotazníky pro dané skupiny

15. Školní preventivní program

Kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu, které jsou zároveň prevencí společensky nepřijatelných jevů v předškolním vzdělávání:

- ✓ sebedůvěra, samostatnost a sebejistota,
- ✓ podpora zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit,

- ✓ schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se,
- ✓ seberozvíjení,
- ✓ motivace k aktivnímu poznávání a prožitkům,
- ✓ rozvoj tvořivosti a estetického cítění,
- ✓ systematický rozvoj dovedností, které vedou k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence.

15.1. Sebedůvěra

Přiměřené vědomí vlastní důvěry v sebe je silným ochranným mechanismem. Součástí zdravého životního stylu je i zdravé sebevědomí. Vlastní sebevědomí spojené s úctou k druhému patří k základní životní kompetenci (postoji).

Sebedůvěra dětí je podmíněna optimální kvalitou vztahu k dětem v praktickém životě.

- ✓ **Umění říci ne** je z hlediska ochrany zdraví velmi pozitivní postoj.
- ✓ **Pohybové aktivity, hry a hraní** slouží k upevnění sebedůvěry dětí. Nejvhodnější jsou spontánní dětské pohybové aktivity bez viditelných zásahů pedagogů.
- ✓ **Umění realisticky odhadnout své síly**, nepřeceňovat ani nepodceňovat své síly, je prevencí nejen úrazů, ale i posílení pevného postoje vůči budoucím neúspěchům i pádům.

15.2. Seberozvíjení

Osobní zkušenost a prožitek dítěte dávají vznik základním kompetencím, které mají děti v oblasti zdravého životního stylu a prevence získat. Základní kompetence jsou utvářeny jako znalosti, dovednosti a postoje.

Mezi základní osvojené kompetence předškolních dětí a současně i kompetence v oblasti prevence patří:

- ✓ znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví,
- ✓ rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví,

- ✓ zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit,
- ✓ napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (zdravá výživa a životospráva),
- ✓ mít vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků),
- ✓ vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné,
- ✓ znát pravidla společného soužití ve skupině,
- ✓ hodnotit své chování i chování druhých,
- ✓ mít a hájit vlastní názor,
- ✓ akceptovat kompetentní autoritu,
- ✓ vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav,
- ✓ přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy,
- ✓ vědět, že je více možností řešení konfliktů,
- ✓ kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad,
- ✓ chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role,
- ✓ spolupvytvářet prostředí pohody ve svém okolí,

Potřebné seberozvíjení dítěte je vytvářeno **osobní zkušeností dítěte**. Je podporováno zejména prožitkem během hry.

- ✓ **prožitkové učení, sociální hry a hraní rolí** navozující modelové situace,
- ✓ **námětové hry i společná stavba nebo společná kresba** na jeden námět,
- ✓ **dramatická výchova**-pěstovat dovednosti vyjádřit své pocity.

Prvotní je iniciativa dítěte. Respektování předškolního dítěte a spontánní hry jsou základními principy rozvoje dětí v mateřské škole.

15.3. Věkově smíšené třídy.

Vytváření sociálních kompetencí a prosociálního chování je velmi přirozeně dosažitelné ve věkově smíšených třídách dětí.

Heterogenní skupina je přirozenější a lépe odráží přirozené společenské prostředí.

15.4. Rodiče, mateřská škola a prevence

Rodinná výchova je základ, na kterém škola staví. Mateřská škola působí v součinnosti s rodinnou výchovou, doplňuje ji. Působí preventivně v seznamování dětí se zdraví škodlivými látkami, nebezpečným chováním, vlivy a činy poškozujícími člověka i okolí, přírodu.

15.5. Preventivní program pro mateřské školy

V případě dětí předškolního věku hovoříme o **preventivním působení** v mateřských školách. Základem prevence je vytvoření sociálních kompetencí dítěte, kdy si dítě prostřednictvím prožitkového učení osvojí schopnost rozhodovat se, volit z více alternativ, nést za svou volbu odpovědnost a poznávat její důsledky. Schopnost rozhodovat se je chápána jako předpoklad odpovědného jednání. Odpovědné jednání je základní ochranný mechanismus.